

**TRANSCRIPT VAN DE STATENCOMMISSIE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN WONEN VAN PROVINCIALE
STATEN UTRECHT
d.d. 18 september 2024**

Aanwezigen:

Voorzitter: Odile de Man

Namens het College van GS: Dhr. Van Essen, Dhr. Van Muilekom

Woordvoerders: Mw. D. Ghijsels-Kerkhoff (BBB), Mw. M. Van Vooren (GroenLinks), Dhr. R. Hossain (VVD), Mw. M. De Widt (D66), Dhr. A. Draisma (CDA), Dhr. H. Adriani (PvdA), Dhr. A. Travaille (Partij voor de Dieren), Dhr. A. Schaddelee (ChristenUnie), Mw. S. Kennedy-Doornbos (ChristenUnie), Dhr. S. Berlijn (UtrechtNu!), Dhr. W. Limmen (Volt), Mw. A. Blekxtoon (Volt), Dhr. B. Van den Dikkenberg (SGP), Dhr. J. Van der Linden (SGP), Dhr. R. Daniels (PVV), Dhr. T. Schipper (SP), Dhr. F. Van Breukelen (Forum voor Democratie), Mw. M. Hoek (50PLUS)

Opening en algemeen

1. Opening

De voorzitter: Goedemorgen allemaal. Welkom iedereen, Statenleden, commissieleden. Mijnheer Van den Dikkenberg, we zijn begonnen. Statenleden, commissieleden, GS, ambtenaren en andere belangstellingen, zowel fysiek als digitaal via onze livestream, de allereerste commissievergadering van de commissie Ruimtelijke ontwikkeling en Wonen, ROW. Nieuwe politieke commissie en nieuwe werkwijzen, daarom even iets wat langere inleiding voor jullie. We hebben tot 13.00 uur vanmiddag de tijd en geen gelegenheid tot uitloop. In verhouding met vorige vergaderingen hebben we twee uur minder vergadertijd dan voor de zomer. Dus ik wil dat iedereen daar even goed ... Dit zich beseft dat we dat hebben, want dat betekent wel iets. We hebben afgesproken om het BOB-model wat efficiënter toe te passen. Dat hadden we al in het verleden, maar nu gaan we er echt voor. We willen graag meer tijd om buiten het Provinciehuis contact te maken en daarom zijn de vergaderingen wat korter. Na deze vergadering is er een lunch in de foyer. Dat is niet de reden dat we op tijd moeten zijn. We hebben een goedgevulde agenda. Er is één actuele vraag binnengekomen van mevrouw De Widt, maar dat was een hele goede poging, maar die was nog niet helemaal in lijn met de nieuwe afspraken. Dus mevrouw De Widt en ik heb gesproken en zij zal haar vraag tijdens de commissie bij een ander agendapunt stellen. We hebben één Statenvoorstel en drie geagendeerde bespreekstukken. We hebben dus vier onderwerpen. We werken conform de nieuwe werkwijze. Vorige week zijn er al een aantal commissies begonnen. Dat was een positieve aftrap, maar hier en daar nog wat onduidelijkheden en hobbels die in het presidium heus wel worden besproken en worden opgelost, maar vooral de ruimte voor onderling debat wil ik aanmoedigen en u tot uitdagen. Aandachtspunten zijn, de commissie is voor de oordeelsvorming voor het politieke debat. Om dat gesprek met elkaar goed te faciliteren, korte bijdragen, puntig. We stellen geen technische vragen meer. Ga ik extra op letten en als ik het per ongeluk vergeet, dan heb ik hier iemand naast me die daar heel erg scherp op is. Dus alvast bij voorbaat dank. Ik zal ook me strak houden aan de spreektijden. Ik hoop dat u allen onderling goed verdeeld heeft wie wanneer wat gaat zeggen. Iedereen heeft 9 minuten en GS krijgt er 30. Interrupties en antwoorden zijn geen onderdeel van de spreektijd. Het zijn korte, en ik herhaal, hele korte vragen en opmerkingen. Ik zag dat vorige week in andere commissies nog weleens een beetje uit de bocht vliegen. Ligt natuurlijk ook een beetje aan de tijd die we hebben, maar laten we proberen ons de eerste keer te gedragen. Ze staan ten dienste van het debat en er zijn drie uitwisselingen per onderling debatje per fractielid. We bespreken het Statenvoorstel en de agenderingen steeds in twee termijnen. De eerste termijn is dan echt voor de vragen aan GS en misschien al hier en daar een vraag onderling en de tweede

termijn is echt om met elkaar in gesprek te gaan en heel af en toe kan er dan misschien, als er een feitelijke onjuistheid is, door GS nog worden gereageerd, maar ik wil echt het debat aan jullie onderling laten. Genoeg gezegd zo. We gaan het gewoon even doen vandaag.

2. Vaststellen agenda

De voorzitter: Vaststellen van de agenda, agendapunt 2. We bespreken vandaag de Statenvoorstellen, drie voorstellen. Ontvangen ... We hebben drie voorstellen ontvangen voor het agenderen. Wat ik daarover wil zeggen, over het agenderen, ook daar trokken we hier en daar een wenkbrauw op, omdat we eigenlijk echt heel graag willen dat je heel goed vertelt waarom je het eigenlijk anders zou willen dan in de brief staat. Los van het feit dat je het graag zou willen bespreken, ook echt aangeven wat voor acties daar dan mogelijk uit zouden kunnen voortvloeien. Dus op wat voor manier en welke onderwerpen, zodat je de rest ook uitnodigt in die agendering om al na te denken over dat gesprek in de commissie. Voor nu hebben we ze door laten gaan. De agenda is even iets anders dan u bent gewend, want met de gedeputeerde in Den Haag die in overleg is met de minister kan hij pas vanaf 10.00 uur digitaal vanuit de auto aansluiten. Dus hij is hier denk ik om 11.00 uur, maar hij kan dus vanaf 10.00 uur. Dus we schuiven even wat met de agenda. We beginnen met twee Statenbrieven en dan het Statenvoorstel en de Zomernota. Dan hebben we als laatst nog één Statenvoorstel. Het staat allemaal in het Stateninformatiesysteem. Heeft u daar nog vragen over? Dan is bij deze de agenda vastgesteld. Excuus, mijnheer Travaille.

De heer Travaille: De agenda is precies zoals die op dit moment in het Stateninformatiesysteem staat?

De voorzitter: Ik zie geknik hier, dus ja. Dus eerst de twee agenderingen, dan de Zomernota en dan nog een agendering. Klopt dat? Dank u wel. Dan is hij bij deze vastgesteld.

3. Mededelingen

De voorzitter: Dan hebben we drie mededelingen volgens mij. De gedeputeerde mijnheer Van Muilenkom heeft er twee en mevrouw De Widt heeft er ook een als lid van de begeleidingscommissie Utrechtse Adviesraad. Ik geef eerst mijnheer Van Muilenkom het woord.

Gedeputeerde Van Muilekom: Dank u wel, voorzitter. Ik heb twee mededelingen. Eentje is, dat gaat over het bestuurlijk overleg over de woondeals. Dat zouden we hebben met de nieuwe minister Mona Keijzer. Was tot in de puntjes voorbereid met iedereen, met coöperaties. Maar een halve dag van tevoren is dat afgebeld. Dus het is verplaatst van eind augustus naar 26 september. Ik zou u een voortgangsnotitie sturen over de voortgang van de woondeals. Dat schuift daarmee ook een maandje op. Het staat hier in ieder geval wel gepland voor komende week. En volgende week, ook 25 september, is er een rondetafelbijeenkomst over de nieuwe Wet versterking regie op de volkshuisvesting. Ik zal daar namens het IPO ook aan deelnemen. Er zijn twaalf personen uitgenodigd. Om u een eerste indruk te geven, de provincies zijn eigenlijk best wel ... Staan eigenlijk best wel achter het wetsvoorstel, maar er zijn nog echt wel een paar punten die nog verder uitgewerkt moet worden, wat ons betreft. Dat gaat met name over ... Zoals u weet, dat wetsvoorstel gaat ook over het aandacht geven aan heel veel aandachtsgroepen en er wordt ook al gesproken over, daar moeten de provincies regie op gaan voeren. Er wordt ook alweer gesproken over een IBT-rol. U kent de IBT-rol op het gebied van de statushouders. Maar dat verdient echt veel meer aandacht en duidelijkheid wie dat gaat doen. Het is ook zo dat gemeenten en provincies ook extra taken krijgen, dus het gaat ook om, als we dat doen, dan moeten er ook knaken bij Goed, er zullen nog veel meer mensen gaan inspreken. Maar dat zijn de belangrijkste punten. Misschien even ter geruststelling van mevrouw De Widt, ik ben bezig met een voortgangsnotitie over de aanpak van vakantieparken. Die komt denk ik binnenkort naar u toe, dus dan kunt u ook even kijken wat u er verder mee moet doen. Maar daar staat ook even ... Ik denk heel veel punten die u ook in uw vraag had gesteld, komen daar ook bij aan bod. Maar dit terzijde.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Hossain.

De heer Hossain: Dank u wel, voorzitter. Een vraag aan de gedeputeerde. Kunnen we ergens dat kennismaken van de hele inzet van de provincies van het IPO bij deze wet en kan het met de Staten worden gedeeld?

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Ja, want wij hebben in oktober ergens een, ik weet niet of ik het goed zeg, een infosessie of een -bijeenkomst gepland om echt even dieper in te gaan op de wet. Dus dat is al ... Dat staat al in de planning van u.

De voorzitter: Mevrouw De Widt.

Mevrouw De Widt: Dank u wel. Een aantal Statenleden, een groepje van vijf, is begeleidingscommissie van Utrecht Adviesraad. Dat is de opvolger van de Park en de PCL, die wij zelf in het leven hebben geroepen. Gisteravond hadden we een kennismakingsbijeenkomst, een eerste start met de raad. Een deel van de begeleidingscommissie, we waren er helaas niet allemaal, en de gedeputeerde en de mensen van de griffie. Een heel nuttig gesprek. De raad staat echt te trappelen om te beginnen. Jullie hebben een uitnodiging gekregen voor aanstaande woensdag, dan komen zij kennismaken met de hele Provinciale Staten. Dat is hier in de foyer woensdag van 12.00 uur tot 13.00 uur. Ik wil eigenlijk een oproep doen aan deze commissie, we verwachten mensen met deze onderwerpen in de portefeuille natuurlijk allemaal daar, om aan de adviesraad meteen maar mee te geven wat wij denken dat belangrijk is. Ze willen graag door ons gevoed worden.

De voorzitter: Hartelijk bedankt, mevrouw De Widt. Mooie uitnodiging. Zet het vooral in de agenda, want de adviescommissie kan jullie ondersteunen bij al jullie werkzaamheden in deze commissie, zeker in het kader van de nieuwe omgevingsvisie en -verordening, denk ik.

4. Vaststellen verslag commissie OGV

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 4, het vaststellen van het verslag. Er zijn geen opmerkingen ontvangen, dus daarmee is het verslag vastgesteld.

5. Termijnagenda ROW

De voorzitter: Agendapunt 5, termijnagenda ROW. Er zijn voorafgaande aan de vergadering geen opmerkingen binnengekomen. Die heb ik nu ook niet.

6. Actuele vragen

De voorzitter: De actuele vragen, agendapunt 6, die is dus verschoven naar een ander onderwerp, maar net al ondervangen half door mijnheer Van Muilekom, dus dank daarvoor. Maar we gaan er misschien dadelijk nog op in, als mevrouw De Widt nog een aanvullende vraag heeft.

Ter bespreking

7. SB Stand van zaken beter benutten bestaande voorraad / optoppen

De voorzitter: Dan het allereerste agendapunt ter interne bespreking. Statenbrief Stand van zaken beter benutten bestaande voorraad optoppen. In deze Statenbrief legt het college uit dat het om de woningcrisis te beteugelen en in de woondeals afgesproken aantallen woningen te behalen niet alleen kijkt naar het

bouwen van nieuwe woningen, ook het beter benutten van de bestaande woningvoorraad. Dat kan door optoppen, aanplakken, uitplinten of splitsing van woningen. Vooral optoppen heeft volgens het college potentie. De provincie stimuleert dan ook diverse activiteiten op dit terrein. De Statenbrief is geagendeerd door de fracties van BBB, VVD en SGP. U kunt hun motivering lezen in het SIS. Ik geef eerst die fracties dan ook het woord, maar wel met de vraag of er behoefte is aan een korte uitleg, aangezien iedereen in het SIS heeft kunnen lezen wat uw reden van opwaarderen is. Maar misschien een kleine korte aanvulling is mooi. Dan kijk ik of er andere fracties zijn. Dan geef ik daarna mevrouw De Widt het woord in het kader van haar actuele vraag die we hier hebben toegevoegd. Dan de andere fracties en dan GS. Ik geef als eerste mevrouw Ghijssels het woord van de BBB. Voorzichtig. Gaat uw gang.

Mevrouw Ghijssels-Kerkhoff: Ik ga het proberen heel kort te houden dan. Eigenlijk kort samengevat, is de BBB best wel teleurgesteld over het feit dat wij hier zo specifiek en enkel alleen optoppen er uitpakken als thema voor het beter benutten van de voorraad. Wij zouden dat in ieder geval graag breder aangepakt zien. We weten dat samenwonen met meer dan twee personen ook in Den Haag eigenlijk bemoeilijkt is, maar we hebben wel specifiek ... Zouden wij aandacht willen vragen voor de studentehuizen, onder andere in de stad Utrecht, en daarmee eigenlijk veel meer, hoe gaat de provincie om met gedogen voor vakantiehuizen, voor het efficiënter ... Voor splitsen, voor het efficiënter gebruiken van ruimtes. Kortom, optoppen vinden we nogal beperkt. Dan, last but not least, daar wilde ik toch wat over zeggen in reactie op om mijn breed aangenomen motie om makkelijker grote woonhuizen in het buitengebied te mogen splitsen, is dit in het antwoord verpakt alsof het onderdeel van de VAB is. Dat was nadrukkelijk niet de bedoeling. Mijn vraag is om daar nog eens naar te kijken. Tot slot, het is jammer dat een dergelijke beleidswijziging zo lang moet duren. Q3 2026. Nou weet ik dat ik zelf heb gevraagd, mag het ook in een ... Of graag verwerken in Omgevingsverordening. Maar zijn er dan niet tijdelijke maatregelen? Waarom moet zoiets waar we nu behoefte aan hebben twee uur duren, twee jaar, was het maar twee uur, twee jaar duren voordat we daar wat mee kunnen? Dat is mijn commentaar.

De voorzitter: Dank u wel, dank u wel. De VVD mijnheer Hossain.

De heer Hossain: Dank u wel, voorzitter. De VVD, is heel blij met de eerste stap die we herkennen in deze Statenbrief om ons bestaande woningvoorraad extra te benutten en voorraad te creëren. Want er is een mismatch van vraag en aanbod. Als we willen dat iedereen fatsoenlijk en een betaalbaar dak boven zijn hoofd krijgt, dan moeten we ervoor zorgen dat het aanbod stijgt en de vraag daalt. De VVD wil dat iedereen een wooncarrière kan maken die past bij zijn of haar levensfase. Maar gegeven die urgentie, voelt de uitzette lijn daarom wel erg voorzichtig, misschien wel te voorzichtig. Daarom enkele vragen die ik aan de commissie en ook GS wilde stellen. Allereerst voelde het een beetje alsof er twee gedachten zaten in de beantwoording en in de brief, want aan de ene kant lezen we dat er uitgebreide ervaring al is in heel veel andere steden en gebieden met optoppen en aan de andere kant moeten we pilots doen om ervaring op te doen. Dus biedt dat geen handvatten eigenlijk om juist voortvarend aan de slag te gaan met corporaties en de pilots juist richten op VvE's en ook het aanplakken en uitplinten? Maar misschien is dat wat technisch van aard, dus ik kan me voorstellen dat de voorzitter mij dan boos aankijkt. Ten tweede, het recente regeerakkoord heeft terecht aandacht voor beter benutten en spreekt van het wegnemen van belemmeringen op Rijksniveau. Zijn we hier vooral in gesprek met de minister om hierin samen op te trekken? Gemeenten die voeren vaak het argument van ruimte, kwaliteit en leefbaarheid aan als belemmering voor woninguitbreiding. Zien wij mogelijkheden om gemeenten hierbij te ondersteunen en te helpen, zodat het wel mogelijk wordt? Tot slot, deelt de commissie ook mijn opvatting dat we in het belang van woningzoekenden beter voortvarend een keer een fout kunnen maken om sneller tot leren en implementatie te komen, dan om te veel te focussen op mitigatie en ondervanging van elke potentiële beer op de weg? Want zo voelt de huidige aanpak wel een beetje. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Hossain. Ik denk dat dit een mooi leerpunt is. Wat ik graag terug zou zien, is dat u dit betoog en deze prachtige onderbouwing met de vragen die u heeft in de agendering gestopt. Want dan heeft iedereen ze al gelezen en dan kunnen we deze bijdrage kort houden en dan kunnen we ons er alvast op voorbereiden. Maar hartelijk bedankt. Ik hoop dat de gedeputeerde er antwoord op kan geven. Als laatste de SGP.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, dank. Optoppen, aanplakken, uitplinten, en om dat te bereiken, hebben we een handreiking, een onderzoek, een verordening en een bijeenkomst. Dat lijkt wat mij betreft, sluit ik me ook aan bij de VVD, in dezen onvoldoende om hier ook gang mee te maken. Daarom twee vragen aan de gedeputeerde om mee te nemen in de bespreking straks. Is de gedeputeerde bereid dit te verbreden, conform de aangenomen motie, zoals ook mevrouw Ghijssels al aangaf, waarin ook splitsen et cetera in de aanpak terugkomt? En hoe kijkt de gedeputeerde aan naar het intensiveren van de aanpak van de bestaande voorraad met bijvoorbeeld een taskforce of een expertteam om deze opgave, want we hebben het nu geïnteriseerd, ook daadwerkelijk wat meer uit te gaan rollen en ook gemeentes daarin mee te nemen, in plaats van af te wachten of coöperaties en gemeenten met een plan komen? Omdat we hierin zowel qua materiaalgebruik als qua ruimtegebruik efficiënte stappen kunnen zetten. Dank u wel.

De voorzitter: Zoals afgesproken dan eerst mevrouw De Widt en dan de andere fracties.

Mevrouw De Widt: Dank u wel. De actuele vraag die ik ... Sorry. De actuele vraag die ik voor vanmorgen had willen indienen, die ging over het gebruik van recreatiewoningen, omdat de regering heeft aangekondigd dat ze vinden dat daar veel meer mee zou moeten. Hier in de provincie zijn we daar een aantal jaren mee bezig. Er is een onderzoek gestart naar de wenselijkheid en mogelijkheid, geschiktheid van vakantieparken in de provincie voor permanente bewoning. Op welke plekken kan dat wel en op welke plekken kan dat niet en willen de eigenaren het wel of niet? Alle factoren die daarbij van belang zijn. Daar zijn wat pilots geweest, maar daarna hebben we er eigenlijk nooit meer wat van gehoord. Het lijkt me buitengewoon relevant om daar nu wel snel de resultaten van te krijgen en daarop door te pakken. Dus mijn vraag is, hoe staat het er eigenlijk mee? Zijn er eigenlijk met gemeenten al afspraken gemaakt en in hoeverre doorkruist de lijn die de regering wil gaan uitzetten de aanpak die wij als provincie hadden? Zit dat elkaar in de weg of zitten we op dezelfde lijn? Is het de bedoeling dat ik meteen reageer op wat de anderen gezegd hebben, of gaat u gewoon het rondje ...

De voorzitter: Zullen we ... Dat kunt u wel meteen doen. Dat is misschien wel zo praktisch. Alleen dat kan ook in de tweede termijn, want we hebben twee termijnen, dus ...

Mevrouw De Widt: Ik wilde in reactie op wat VVD en SGP net inbrachten wel zeggen dat ik toch wat optimistischer tegen de insteek van het optoppen aankijk, want ik ben blij met wat er nu aan verkenning is gedaan. Wij gaan natuurlijk als provincie zelf geen woningen optoppen. Dus wat we gedaan hebben om te kijken wat er kan en wat er niet kan, dat vind ik een hele mooie eerste stap. Dat kan nou gewoon verder. Dus ik kijk daar niet zo somber tegenaan. Dat wilde ik wel zeggen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even de ... Mijnheer Hossain, interruptie op mevrouw De Widt.

De heer Hossain: Maar vindt u dan ook niet dat die pilots alleen maar met corporaties doen, dat dat dan beperkender is dan nodig is? Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw De Widt.

Mevrouw De Widt: Dat kan ik niet helemaal overzien, maar dat lijkt me een heel goed begin. Als je daar kunt laten zien dat het werkt, dan kan het als een soort olievlek werken. De corporaties hebben nou

eenmaal heel veel dat soort locaties die daar makkelijker voor geschikt zijn, kan je ook makkelijker doorpakken.

De voorzitter: Mijnheer Hossain.

De heer Hossain: Als er al veel ervaring is gedaan elders met corporaties en andere steden, kunnen we dan niet meteen opschalen en ook pilots doen met juist waar er minder ervaring is, zoals met VvE's?

Mevrouw De Widt: Dat kan, maar ik weet niet zeker of dat per se dan de taak van de provincie is. We kunnen het ook stimuleren. Er zijn allerlei platforms waar wij in zitten waar je dat kunt opperen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga sowieso het rijtje langs. Mevrouw Ghijsels.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Ik heb toch nog een vraag voor mevrouw De Widt. Op zich is het een prima eerste zet voor het optoppen. Maar volgens mij hoor ik hier de overeenkomst tussen alle drie de partijen die zeggen, het is te weinig. Om er de keuze te maken, want dat staat expliciet in de Statenbrief, wij kiezen voor wat betreft benutten de bestaande voorraad om in te zoomen op optoppen. Dat is op zich prima, maar zou daar niet veel meer moeten gebeuren volgens u dan?

De voorzitter: Mevrouw De Widt.

Mevrouw De Widt: Jawel. Mijn reactie ging alleen maar over het optoppen, dat ik de insteek daarvan in ieder geval als positief zie. Maar natuurlijk moet je ook andere mogelijkheden proberen te benutten om de bestaande voorraad beter te benutten. Zeker.

De voorzitter: Voldoende, mevrouw Ghijsels? Dan ga ik het rijtje gewoon even langs voor het gemak. De ChristenUnie. Mevrouw Kennedy-Doornbos.

Mevrouw Kennedy-Doornbos: Dank u wel. We hebben niet speciaal een vraag aan de gedeputeerde, maar we willen wel graag weten, waar is de discussie gevoerd over wie deze Statenbrief wil agenderen? Hoe hadden we daaraan mee kunnen doen? Want we zitten niet in een appgroep of ik heb het niet in Teams gevonden of zoiets dergelijks. Hoe doen we dat in deze nieuwe structuur? Dat was een beetje mijn vraag. Voor de rest kunnen we ons goed vinden in de inhoud van deze Statenbrief. We zien het inderdaad als heel positief, maar ook wel in het agenderingsvoorstel in de technische vraag van de PvdA, Partij voor de Dieren, dat we gewoon meer willen doen, sneller, om woningen toe te voegen aan de bestaande voorraad.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kennedy. Op de eerste vragen denk ik niet dat de hele commissie antwoord hoeft te geven. Ik stel voor, zoek elkaar op. Dat is echt iets wat voor buiten deze vergadering is, misschien even tijdens de lunch, om het daar eens over te hebben. Mijnheer Van Breukelen.

De heer Van Breukelen: Dank u wel, voorzitter. Nog even ter verduidelijking, want nu in twee verschillende commissies op twee verschillende manieren gelopen, is het nou de bedoeling dat we over het algemeen reageren pas in de tweede ronde, of krijgen we nu ook al in de eerste ronde tijd om te spreken? Want in de vorige commissie mocht ik geen vraag stellen aan de gedeputeerde, dus dat wil ik even duidelijk hebben.

De voorzitter: Goede vraag, mijnheer Van Breukelen. Dit is ook gewoon oefenen vandaag met elkaar. Deze samenstelling, daar moeten we het mee doen komende partij. Dus heel goed dat we dit soort dingen agenderen. U mag gewoon in de eerste en tweede termijn meepraten over de agendering. U mag ook vragen stellen aan GS. Die vrijheid heeft u hier. Misschien dat er in de vorige commissie een tijdsissue was.

Dat denk ik. Dus als u een vraag heeft aan GS, stel die gerust. Vragen aan GS ... Helemaal goed. Mijnheer Breur. De heer Schipper online.

De heer Schipper: Goedemorgen allemaal. Optoppen, best wel een goede mogelijkheid om woningen toe te voegen. Maar als ik kijk naar mijn Utrechtse achtergrond, dan is het wel een beetje jammer dat het nu in beeld komt, want de corporatieflats in zowel Overvecht als Kanalenland, Den Hoef en Utrecht, daar zijn net grootschalige renovaties bijna afgerond of helemaal afgerond. Het is natuurlijk niet zo dat die corporaties nu staan te springen om dan meteen weer aan de gang te gaan. Dus ik ben heel benieuwd hoe de gedeputeerde daar toch mogelijkheden ziet, want de grote steden, die naoorlogse wijken, er zit enorme zware funderingen onder die wooncomplexen. Die zou uitermate geschikt zijn. Dus blijft het niet bij een papieren werkelijkheid? Dat is eigenlijk mijn grote vraag die ik had bij dit onderwerp. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie van Volt, wie kan ik het woord geven? Mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Dank, voorzitter. Vraag aan de gedeputeerde over dit onderwerp. Wij zijn een groot voorstander hiervan. Tegelijkertijd vinden wij het ook belangrijk dat de duurzaamheid en de leefbaarheid en de ruimtelijke kwaliteit goed wordt meegenomen. Heeft u daar voldoende zicht op, is mijn vraag. Dus de groene horizontale vierkante meters horen daar ook bij.

De voorzitter: Mijnheer Berlijn, heeft u behoefte aan een bijdrage?

De heer Berlijn: Over het optoppen, dat gebeurt toch volgens mij met name in de dichtbevolkte centra. Dus daar komt inderdaad de leefkwaliteit onder druk te staan. Ik zie het in mijn eigen stad Utrecht, met naam ook in mijn eigen straat. Mensen realiseren zich niet als je het optoppen, splitsen et cetera, dat gewoon meer mensen per vierkante kilometer komen te wonen, er komen meer auto's in de straat, meer parkeren. Alle voorzieningen zijn daar niet op ingericht. Tegelijkertijd zitten we ons hier druk te maken over een oplossing die eigenlijk geen oplossing is, terwijl we Rijnenburg hebben die we kunnen ontwikkelen, waar we tienduizenden woningen kunnen bouwen en waar we al sinds dat ik hier zit in de provincie, vijf jaar geleden, vijfeneenhalf jaar geleden, en er is nog geen schop in de grond gegaan. We maken ons druk over een paar honderd woningen die we kunnen optoppen. Ik vind het echt bizar. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Van de Vooren, GroenLinks.

Mevrouw Van de Vooren: Dank u wel, voorzitter. Ik sluit me eigenlijk een beetje aan bij de oproep van de ChristenUnie dat mij niet helemaal duidelijk was wat we gingen bespreken bij deze brief, want veel meer dan wat ik in de brief las van, we zien hier mooie kansen en we gaan in gesprek, was het niet. Het is ook eigenlijk niet veel meer dan wat het Rijk doet. Dus in die zin mooi dat de oproep is gedaan om het concreter te maken door de agenderende partijen. Maar ik ben vooral heel benieuwd hoe dat dan concreter is. Ik hoorde een taskforce, ik hoorde uitbreiden van de VvE's, maar ik hoorde ook de voorzitter zeggen van, waar moeten we op reageren als Statenleden? Dus ik ben wel heel benieuwd wat we kunnen verwachten daarin. Om dan ook maar gelijk te vragen aan de gedeputeerde te stellen, hoe gaan we dit concreter krijgen? Gaat dit inderdaad maar om een paar honderd woninkjes, of liggen hier veel grotere kansen? Ik kan me heel goed voorstellen dat juist buiten de gemeente Utrecht, bijvoorbeeld in een Rhenen, als je kijkt naar het bezit van de woningcorporaties, mijn eerste woning daar woonde ik in mijn eentje, daar konden minstens vier gezinnen wonen. Dus ik zie daar hele grote kansen, maar ik zou dat zo graag ook wel eens in aantallen willen zien. Hoe gaan we dat dan verder uitrollen? Misschien is dat een te vroeg stadium, maar ik zou daar graag een reactie op willen van de gedeputeerde. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van de Vooren. Om daar ... Even één seconde, mijnheer Travaille. Om te reageren op uw eerste opmerking ten aanzien van het proces. Mogelijk dat deze partijen naar

aanleiding van deze discussie hier in de commissie, horende wat de andere partijen zeggen, misschien is dit wel een onderwerp wat wij als agenderingsmotie willen bespreken in de Staten. Dan kunnen daar weer andere acties uit voor ... Het is een opmaat naar. Maar als ze tevreden zijn met alle discussie, kan het ook daarna niets mee gebeuren. Maar dat is een beetje even kijken hoe iedereen in de wedstrijd staat. Dat is het doel denk ik van de agenderende partijen. Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Dank u. Ik heb van een aantal fracties inbreng gehoord en eigenlijk ligt het wel een beetje in lijn met de Partij voor de Dieren. Dit is een prima stuk wat er ligt, maar het is wel een heel smal onderdeel van een veel breder palet wat nodig is. Wij zijn benieuwd waarom er eigenlijk prioriteit gelegd is, één, bij het optoppen en, twee, bij het creëren van extra woonruimte, terwijl een derde optie wat ons betreft ook voorgang behoeft, namelijk gewoon kijken of je met slimme verhuur of het benutten van leegstand ook meters kan maken. Een tweede punt wat ik wil inbrengen, is, er is nu een handreiking Optoppen. Ik was eigenlijk benieuwd in hoeverre dat ook tegemoetkomt aan hele praktische wensen van de gemeente, bijvoorbeeld op het gebied van hoe communiceren we daarover, wat betekent dat voor vergunningen, wat voor afspraken met woningcoöperaties? Dus eigenlijk de hele praktische kant ervan. Het derde aspect sluit ik me aan bij de inbreng van Volt. Ik denk dat, en trouwens ook van UtrechtNu!, waarin gesteld wordt, de druk op de vierkante meter neemt wel toe in zo'n situatie van optoppen of uitbreiden of ... De noodzaak van vergroening neemt wat ons betreft daarmee ook toe. Misschien kan dat ook juist gecombineerd worden met dat optoppen. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. mijnheer Adriani.

De heer Adriani: Dank, voorzitter. Dank gaan de opwaardeerders. Want ik moet eerlijk zeggen, ik had het stuk gelezen als een breed stuk over beter benutten, dus optoppen, splitsen, delen, wat al niet meer zij, met een uitwerking specifiek voor optoppen. Maar ik werd wel een beetje onrustig bij de beantwoording van de technische vragen, want ik had wat suggesties gedaan over zowel optoppen als splitsen, en alleen over optoppen kwam een reactie, op splitsen niet. Dat bevestigt eigenlijk wel het beeld wat de BBB ook neerzet, is dit niet te smal? Dus dank dat jullie dat op de agenda hebben gezet. Met terugrekenende kracht had ik graag mee willen doen. Ik denk dat het regeerprogramma allerlei handvatten geeft om dat ook in die breedte aan te pakken. Ik zal niet te veel positieve dingen zeggen over het regeerprogramma, maar dit zit er goed in. Een vraag die ik hier in het midden zou willen leggen, is, we zijn in afwachting van een nieuwe actieagenda Versnelling woningbouw. Is het niet een goed idee als we als Staten niet meer gaan tellen aan het aantal gebouwde woningen, maar aan het aantal passend gehuisveste mensen? Want dan denk ik dat je veel breder en veel integraler naar het creëren van nieuwe woonruimte kijkt. Als het dan gaat om dingen als leefbaarheid en druk op de vierkante meters, dan zou ik toch daar ook wel tegenover willen zetten dat we in de afgelopen decennia heel erg veel meer vierkante meters per persoon zijn gaan gebruiken en dat onze buurten en wijken echt ingericht zijn, dat er gezinnen in eengezinswoningen wonen, terwijl dat in de helft van de eengezinswoning op dit moment niet het geval en daar een- en tweepersoonshuishoudens wonen. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Draisma, CDA.

De heer Draisma: Dank u wel, voorzitter. Nou wil ik me wel aansluiten bij ChristenUnie en GroenLinks van, misschien toch even buiten de orde van deze vergadering kijken van, hoe kunnen we dat beter faciliteren, die agendering. Van, zoek elkaar op, ik heb niet de tijd de hele week om door de provincie te fietsen om elkaar op te zoeken. Dus misschien een appgroep of wat slimmer dingen gefaciliteerd door de griffie zou ik wel even over willen nadenken. Wat betreft de inhoud, ik ben altijd wel voor focus. Op zich is dit best een goede aanpak van GS om op dat op te toppen te focussen, omdat dat ook werkt. Daarnaast natuurlijk hele brede behoefte, BBB, proef ik hier ook in de commissie, om te verbreden. Naast de vakantiehuizen zou ik in ieder geval vanuit CDA ook willen pleiten van, kijk eens goed naar mantelzorgwoningen, dat soort

dingen van, hoe huisvest je toenemende ouderen? Hoe kan je die bij je gezinnen of bij de kinderen of bij de mantelzorgers in de buurt huisvesten, zou een inbreng zijn, denk ik, van ons daarin. Ik ga mee met de heer Adriani van, kijk ook meer naar de huisvesten mensen. Dat is een belangrijke. Ook van, is de standaard eengezinswoning nog steeds het concept waarop we moeten bouwen, of hebben we meer alleenstaanden die wat minder vierkante meters nodig hebben, waardoor we per saldo veel meer woningen kunnen bouwen? Vind ik ook een zaak. Ik heb ook wel het punt van, kunnen we dit soort zaken als vakantiehuizen optoppen ook meenemen in die woondeals? Want dat gaat natuurlijk straks ook lopen. Dan zijn we in gesprek met gemeenten. Zou dat ook een mogelijkheid zijn, om daar werk van te maken? Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. Ten aanzien van de opmerkingen die gemaakt zijn over, hoe vinden we elkaar en hoe kunnen we samen kijken of we dit soort agenderingen met een grotere groep kunnen doen, krijg ik net te horen van de griffie dat er mogelijk in Teams een digitale mogelijkheid wordt gevonden waar je elkaar kunt treffen. Dus misschien is dat een oplossing voor uw problematiek. Mevrouw Hoek, 50PLUS. Zij zijn al geweest, zij zijn de agenderende partij.

Mevrouw Hoek: Dank u wel, voorzitter. Ik zal snel proberen het te benoemen. Optoppen. Koppel eraan versnellen, 100.000 woningen, gisteren in de Troonrede, die er moeten komen. Een van de punten is, hoe staat het in relatie met de opdracht, asielzoekers, statushouders huisvesten? Gemeentes worden onder druk gezet om woningen daarvoor vrij te maken, terwijl sommige gemeentes helemaal geen ruimte meer hebben. Dat is dus knellend. Benut de voorraad als die er al is. Gedogen vakantiehuizen, heel goed. Inderdaad, er zijn ... Bij ons in de gemeente mag dat al, dus wat dat betreft. Maar daar gaan de gemeentes eigenlijk over om dat vast te stellen. Hospita's had je vroeger, die konden gewoon kamers verhuren en dat was volgens mij toen belastingvrij. Dat is nu ... Moet je er belasting over betalen, als je dat gaat doen? Dus dat is ook wel een punt van aandacht. Ik ben het met mijnheer Berlijn eens, want de stad Utrecht heeft 35.000, ongeveer, rond de 35.000 woningzoekenden in de sociale sector, maar ze willen niet in de Rijnburgerpolder bouwen, waar ze er 27.000 of 30.000 woningen hadden kunnen bouwen, maar dan gaan voor 5 windmolens. Dus die plunderen nu Woningnet, de U16, waar de gemeentes die allemaal overkoepelend ... Waardoor de schaarse woningen die er al in de kleinere gemeentes vrijkomen in bezit genomen worden. Ik gun iedereen een woning, voorzitter, laten we dat even duidelijk hebben. Maar dus dat zijn wel allemaal punten die meegenomen moeten worden in dat je gaat zeggen, ophokken en. Maar er komt een praatje bij, zijn mijn moeder altijd. Dus wat dat betreft, is dat niet zomaar gerealiseerd allemaal. En, laatste, voorzitter, de procedure. De gemeentes moeten de bestemmingsplannen inwinnen bij de provincie en de provincie moet het goedkeuren en daar zit het hem nou net juist in. Dat kan soms wel jaren duren. Dus laten we ook even kijken gewoon naar de procedures van bestemmingsplannen die gemeenten indienen, dat daar een klap opgegeven wordt, dat het gerealiseerd kan worden. Want daar zit een hele grote vertragsfactor in. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Hoek. Mijnheer Daniels.

De heer Daniels: Dank u wel, voorzitter. Even kijken. Heeft de gedeputeerde ... Wat zijn de verwachtingen qua aantallen woningen per doelgroep die dan beschikbaar zullen komen met deze acties, die hoop ik veel resultaat zullen hebben? Even kijken. Wat is de ruimte, de invloed die provincie ook heeft op dus die vakantiehuizen, om die permanente bewoning die dus ... Waar het kabinet het over heeft gehad en hoe deze provincie ook daar niet in de weg zou kunnen liggen dan? En ook qua alleenstaanden, dus er zijn natuurlijk steeds meer alleenstaanden in woningen, maar volgens mij is de ruimte om daar echt beleid op te voeren vrij beperkt. Kunt u daar iets over zeggen, wat de provincie daarvoor mogelijkheden heeft? Dat was hem.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Daniels. Uw vragen waren wat van technische aard, dus volgende keer iets meer richting het politiek vlak of gewoon van tevoren stellen. Mijnheer Van Mulenkom, ik geef u zo

het woord. Natuurlijk staat er al ontzettend veel in uw Statenbrief. Laten we dat vooral niet herhalen en laten we vooral ingaan op denk ik de vraag die is, waarom optoppen en hoe zit het met de andere instrumenten? Ik denk, als we daar de focus leggen, dan zitten we goed in de tijd. Ik geef u het woord.

Gedeputeerde Van Muilekom: Dank voor uw betrokkenheid bij het onderwerp, wilde ik in ieder geval zeggen. Want het is niet alleen de provincie, maar ook de gemeenten die op zoek zijn, hoe kunnen we die woningvoorraad toevoegen en hoe kunnen we gebruikmaken van de bestaande voorraad? Ik wil meteen even iets zeggen over die bredere ... Of het nou gaat over het splitsen, delen, samenwonen, meer aandacht voor leegstand transformeren. Ook dat krijgt aandacht. Maar we hebben wel expliciet gekozen, laten we dit optoppen, wat best wel een apart fenomeen is, en bij optoppen dan bied je ruimte, dat gaat dan toch meer niet over één woning, maar over tientallen woningen die je kunt optoppen. Dat we hebben gezegd, laten we hier een handreiking geven aan de gemeenten. In ons nieuwe programma, de heer Adriani noemt het ook al even, wij zijn daar volop bezig om nieuwe ... Een andere manier van splitsen, hoe kunnen we dat verder stimuleren? Welke belemmeringen lopen we nu tegenaan? Zijn er dingen die wij iets aan moeten doen? Moeten we dat gemeentelijk doen? Ook bestemmingsplan, wat mevrouw Hoek noemde. Of is het het Rijk om dat gewoon de regelen? Dat zijn we nu echt op een rij aan het zetten, waarbij we ook proberen op de goede tafel te leggen tegen welke problemen je aanloopt. Wat we echt hebben gekozen, is dat we met het optoppen echt kansen zien. We hebben ook gekeken naar de potentie in onze provincie. Dan heb je het over bepaald type gebouwen die er zijn. Je hebt het dan echt over, stel dat het allemaal makkelijk kan, over 10.000 tot 20.000 woningen. Tegelijkertijd, we hebben de handreiking, waar loop je allemaal tegenaan, hoe pak je dat qua proces aan, hoe zorg je dat je goede communicatie ... Hebben we ook gepresenteerd aan de corporatiedirecteuren en aan de wethouders. Echt een hele grote opkomst. Wij hebben met name die wethouders toen ook uitgedaagd en de operaties, ga met elkaar in gesprek. Want zij moeten het doen. Zij zijn degenen die de formules kiezen. Tegelijkertijd zeg ik ook, wij zitten niet stil tot te wachten van, wanneer komt iemand? We gaan ook nog een keer de regio in om nog een keer echt aan de hand van de potentie die wij zien, er zijn allemaal gebouwen in beeld gebracht waar kansen ... Om dat gesprek te voeren, waar willen we? Je merkt gewoon dat er een drempel ligt bij de gemeenten, omdat het toch best wel nieuw is. Ook omdat er ervaringen zijn bijvoorbeeld bij projecten, dat ze dachten, hier liggen mooi kansen, en dan heb je ... Ik heb het meerderen ook al horen zeggen, over parkeernormen, het aantal mensen neemt toe, wordt groen opgeofferd of niet? Maar het is ook zo ,we moeten hier leren. Dus we hebben echt aangegeven aan de gemeenten en coöperaties, laten we er nu voor zorgen dat we een aantal projecten beginnen. Wij gaan die als provincie ook even goed ondersteunen, zodat we leren en een goed voorbeeld hebben op andere plekken hoe we dit meer vaart kunnen geven. Een belangrijk iets is ook nog even de discussie ...

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom, ik heb een interruptie van mijnheer Travaille voor u.

De heer Travaille: Ik hoor de gedeputeerde een toelichting geven. Maar ook in de stukken staat eigenlijk zo tweetraps prioritering. De eerste prioriteit is, we moeten zoveel mogelijk woonruimtes maken. En het tweede is, en om dat te doen ,kiezen we nu voor optoppen. Ik ben eigenlijk benieuwd, wie heeft dat besloten dat dat deze prioritering wordt? Is dat een besluit van GS of hadden wij dat kunnen weten?

De voorzitter: En ook een interruptie van mijnheer Daniels, die doe ik er meteen even achteraan. Mijnheer Daniels.

De heer Daniels: Heeft u het dan over alle gemeenten in de provincie of ook over de gemeente Utrecht, die zelf al heel veel kennis en ervaring heeft? Is het niet een beetje raar dat zij dan met al die kennis en ervaring ook provincie nog nodig hebben dan?

De voorzitter: In het gevaar dat dit een tweede ronde wordt, ga ik nu eerst even over naar de beantwoording en dan kom ik zo bij u terug, mijnheer Berlijn. Anders kan de heer Van Muilekom het ... Dan heeft het niet zoveel zin, want misschien komt er wel weer een interruptie op de beantwoording. Dan raakt uw voorzitter de kluts kwijt. Dat willen we niet. Gaat uw gang.

Gedeputeerde Van Muilekom: Van de heer Travaille, ik heb dat voorgesteld en GS heeft ingestemd met de Statenbrief. Dus het is ook een keuze van GS om hier echt mee door te gaan. Maar ook omdat we zien dat er potentie is en dat ook vanuit de gemeente ... We daar wel tegenaan lopen, maar tegelijkertijd ook iets is van, we vinden het eigenlijk nog best wel heel ingewikkeld hoe dit allemaal zou moeten. Dus daarom hebben we ook gezegd van, laten we nu een aantal goede voorbeelden hebben hoe we hier tegenaan gaan lopen. Dat gaat verder. Dat is nu dus niet alleen Utrecht. Blij dat we een paar voorbeelden hebben, maar het gaat over de hele provincie. Dus we hebben over de hele provincie de optopotentie in beeld gebracht. Dan is het wel belangrijk, de keuze die ook, dat was nog een van de vragen, daar ga ik even op in, op de corporaties of de VvE's, wij hebben eigenlijk echt gekozen, uit pragmatische overwegingen kan ik u zeggen, een complex is vaak in zijn geheel eigendom van een coöperatie. Eer dat je die VvE, waarbij ook alle eigenaren moeten instemmen en zeggen, wij willen daar mee in investeren, dat is ons te ver. Het is wel zo dat we hebben gezegd, wat hier aan ervaringen opgeleverd wordt, moeten we breed gaan delen? Dus als er VvE's zijn die ook wat willen, wat dat betreft lijkt ons dat prima. Maar we hebben echt gekozen om nu te starten met de corporaties.

De voorzitter: Nog even de vraag over Utrecht en dan mijnheer Berlijn voor de interruptie. De vraag van mijnheer Daniels was over Utrecht.

Gedeputeerde Van Muilekom: Die heb ik beantwoord. Het is zeker niet alleen ... We hebben de ervaring van Utrecht, die nemen we wel mee. Maar we richten ons op de hele provincie, dus het is ... Even over ook het splitsen. Dus de nieuwe, de andere vormen van het benutten van de bestaande voorraad, dat willen we een plek geven in ons nieuwe uitvoeringsprogramma Versnelling woningbouw. Dat komt eind van het jaar bij u op tafel.

De voorzitter: U hebt een interruptie van mijnheer Berlijn.

De heer Berlijn: Dank u wel. Ik hoor de gedeputeerde zeggen van, we moeten hiervan leren, we zien het als een soort van pilot. Maar dat lijkt me nou toch niet het moment om te gaan experimenteren op de woningmarkt, als we andere opties hebben waarvan we weten dat die wel werken, bijvoorbeeld een hele woonwijk in Rijnenburg neerleggen. Laten we dan niet met een experiment beginnen.

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom.

Gedeputeerde Van Muilekom: Ik kan u even een heel eerlijk antwoord geven. Wat ik ook zie bij de gemeente, is dat de hoeveelheid mensen die ze beschikbaar hebben om aan woningbouwprojecten te hebben, is beperkt. Wij steunen als provincie de gemeenten gigantisch. De gemeenten die gaan ook kijken van, als er een kansrijk project is, en dat levert tien optopwoningen op, moet ik mijn projectleider inzetten voor die tien optopwoningen of voor het project waar ik misschien wel 400 of 600 woningen kan realiseren? Want als je het hebt over de bestemmingsplannen en de procedures die er zijn, velen zijn allemaal hetzelfde. We willen ook vooral kijken, hoe kun je het eenvoudiger maken? Daar is die handreiking ook voor bedoeld. Die handreiking is ook voor bedoeld om te helpen de gemeente om dit proces goed in te richten en efficiënt.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, interruptie.

Mevrouw Hoek: Heel kort, voorzitter. Wat ik nog mee wil geven, want dan hoor ik u niet over, want ik weet van een aantal gemeentes die heel graag willen bouwen, met behoorlijk wat aantallen, maar die lopen steeds aan, voorheen heette het dan de rode contour en tegenwoordig heet het stedelijke begrenzing, die ruimte wordt niet meegenomen. Die optie wordt niet meegenomen. We hebben jaren moeten wachten op een projectje van 50 woningen Nieuwe Ter Aa, iedereen bekend. Dat was net buiten de rode contour. Dat heeft twintig jaar geduurd. En het hele gebeuren wat u net ook al zei bij de bestemmingsplannen en de procedures, drie jaar heeft het bij de provincie gelegen voordat er een klap op gegeven werd, ga maar bouwen. Dus ik vind dat heel belangrijk dat ...

De voorzitter: Korte interrupties, mevrouw Hoek.

Mevrouw Hoek: We laten daardoor kansen verloren gaan. Ik hoor u daar tot nu toe nog niet over.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, maar kort, korte vragen. Deze was een beetje te lang.

Mevrouw Hoek: Was een reactie hierop.

De voorzitter: Mooie kort vraag. Naar de mening van de voorzitter gaat dit over een andersoortige oplossing, die buiten het onderwerp ligt wat binnen de juridische kaders van de huidige constellatie ... Dus, mijnheer Van Muilekom, u hoeft op deze interruptie geen antwoord te geven voor mij. Als u er heel kort op kunt ingaan, mag dat, maar het hoeft niet.

Gedeputeerde Van Muilekom: Er spelen heel veel vraagstukken op het gebied van woningbouw en hoe het allemaal is. Maar ik denk van, dit onderwerp ... Wij hebben het vandaag echt over het optoppen wat echt een vraag is of we echt willen kijken, kunnen we hier wat van maken binnen onze provincie? Het andere punt is nog eventjes ... Er zijn een aantal vragen ook over vakantieparken. Ik heb u al ... Ik kom met een voortgangsbericht hierover. Dus ik zou zeggen, pak dan even het moment om even te kijken ook over die mogelijkheden daartoe. Een ander punt was nog even wat ik nog hoorde, ook over het passend toewijzen, van de heer Adriani, hoorde ik van anderen ook. In de handreiking ...

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom, ik denk een interruptie op uw beantwoording over de vakantieparken.

Mevrouw De Widt: Precies, want u komt met een voortgangsbericht. Dat is heel fijn, want dat blijft eigenlijk al heel erg lang uit. Maar ik wil dat dat preciezer, wanneer komt dat voortgangsbericht?

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom.

Gedeputeerde Van Muilekom: Ik denk binnen twee weken, als dat snel genoeg is.

De voorzitter: Uw microfoon, mijnheer.

Gedeputeerde Van Muilekom: In de handreiking wordt ook gezegd van, we gaan gewoon kijken wat het is, allemaal techniek, wat voor type woningbouw, wat voor type materiaalgebruik je, want het moet niet te zwaar zijn, liften en weet ik het allemaal. Maar kijk, als je een bepaald type woning toevoegt, en het kunnen best wel woningen zijn omdat we erg veel behoefte aan hebben voor eenpersoonshuishoudens, er is denk ik een hele brede doelgroep die dit soort type woningen zou willen, of voor statushouders, alleenstaanden of weet ik wat het zijn, dus gemeente, ga dan ook passend toewijzen dat die woningen ook geschikt worden voor de woningzoekenden die daar goed in passen. Dus in de handreiking wordt daar ook aandacht aan besteed.

De voorzitter: Mijnheer Adriani.

De heer Adriani: Voorzitter, een kleine nuancering. Want ik bedoelde niet passend toewijzen. Dan zou je bovendien ook in sociale toewijzingen terechtkomen en zo. Ik bedoelde, kunnen we niet beter gaan sturen op het aantal passend gehuisveste mensen, dan op het aantal nieuw te bouwen woningen? Dat was eigenlijk de vraag die ik ook aan de commissieleden wilde stellen. Want als we gaan sturen op een aantal mensen wat gewoon passend woont, dan denk ik dat we veel meer mogelijkheden in ons blikveld krijgen als we alleen maar sturen op een aantal woningen wat we toevoegen.

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom.

Gedeputeerde Van Muilekom: Ik vind het best een ingewikkelde vraag, moet ik zeggen. En ook wel, wat is onze rol als provincie daarbij? Ik denk dat ... Maar het is helemaal terecht. Als je kijkt, het gebruik van de woning en het aantal vierkante meters, er zit een soort scheefgroei. Hoe kunnen we dat beter benutten? Maar als ze tegen mij zou zeggen, ik heb ook drie kinderen die het huis uit zijn, van, we gaan met u eens in gesprek hoe we uw woning beter kunnen benutten, weet je wel het, best. Ik zeg al, ik vind het een hele goede vraag hoe dat is en hoe we dat kunnen doen, misschien met splitsen en met delen en met samenwonen. Zitten ook soms echt juridisch en fiscale belemmeringen allemaal aan. Dus die willen we eigenlijk in beeld gaan brengen om te kijken hoe dat gemakkelijker kan. Dat willen we ook, wat ik al eerder zei, als die belemmering op Rijksniveau en Rijksregelgeving zit, om dat dan ook bij het Rijk te agenderen. Want dan moeten die daar ook iets willen aanpassen. Ik heb volgens mij ... Anders zit ik mijn Statenbrief te herhalen, voorzitter, wat u zei, dus ik ...

De voorzitter: Heel goed. Dank u wel. Dus dit was het einde van de beantwoording. Nog één interruptie door mijnheer Hossain, zie ik.

De heer Hossain: Dank, voorzitter. De gedeputeerde geeft aan, het is het makkelijkst met corporaties. Dat snappen we. Maar staan we dan niet nog steeds op square zero, op het beginvakje, op het moment dat we die ervaring hebben opgedaan met pilots met alleen maar corporaties om ook die slag bij VvE's te maken? Dus is er geen ruimte om in de pilots ook mee te nemen dat we relevante ervaring voor VvE's helpen met optoppen, dat we daar ook ervaring opdoen, zodat we hen ook sneller naar dat punt waar we naartoe willen helpen? Dank u.

De voorzitter: Mijnheer Daniels, heeft u een interruptie op mijnheer Hossain of heeft u een interruptie op mijnheer Van Muilekom. Dan geef ik eerst even mijnheer Van Muilekom het woord voor beantwoording en dan bent u daarna.

Gedeputeerde Van Muilekom: Want ik al zei, we gaan nog in de regio nog echt in overleg met de gemeenten. Dan nemen we uw punt gewoon even mee. Want ik zei al, we proberen echt voor de makkelijkste weg, dat we zo snel mogelijk in die pilotfase komen, dat we kunnen gaan experimenteren, dat we ingeschat hebben, ook de gemeente, we denken met corporatie en gemeente dat het sneller moet. We kunnen best aan die gemeenten meegeven van, stel dat er aanvragen komen van VvE's binnen uw gemeente, hoe we dat ook kunnen doen. Binnen ons programma hebben we onze verordening aangepast. We hebben eigenlijk in onze verordening staan, wij ondersteunen het liefst projecten met meer dan 50 woningen, om het niet allemaal in kleine dingetjes te doen. Je ziet dat bij dit soort typen projecten dat het vaak om minder dan 50 woningen gaat. Dus we hebben onze verordening al aangepast dat het kan. Dat is niet alleen voor het experiment wat we wat breder willen steunen, maar ook voor, of het nou VvE's zijn of andere. We nemen het mee, als u dat goed vindt, in onze gesprekken, vervolggesprekken bij de gemeenten, als de VvE's iets aankarten, om dat ook ... Te kijken hoe we die kunnen ondersteunen.

De voorzitter: Mijnheer Daniels.

De heer Daniels: Nog even over het matchen eigenlijk van het aantal vierkante meters en het aantal bewoners dan. Even ter verduidelijking, begrijp ik dan dat u daar eigenlijk voornamelijk naar buiten dan sociaal huur om naar het Rijk verwijst?

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom.

Gedeputeerde Van Muilekom: Nee, het passend ... Kijk, de woonruimteverdeling, wie gaat waar wonen en met hoeveel en weet ik het, dat toen de gemeenten of coöperaties die de woning toewijzen. Als u dat bedoelt. Als je hebt over het splitsen van woningen of het samenwonen, dat zien we wel vaker, twee mensen die samen een woning hebben maar niet bij elkaar gaan wonen omdat, die allerlei fiscale regels, dat is iets wat we bij het Rijk neer moeten leggen, want daar gaan wij ... Daar gaat de gemeente niet over en ook de provincies niet.

De voorzitter: Dit was eigenlijk wel de laatste interruptie, want anders gaan we natuurlijk steeds door. Dan geef ik mijnheer Van den Dikkenberg de allerlaatste en dan krijgen we daarna de tweede termijn en dan kunnen we met elkaar in gesprek. Mijnheer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, eigenlijk twee vragen nog aan de gedeputeerde. De eerste vraag is, ik vroeg hoe de gedeputeerde kijkt naar een intensievere aanpak met de bestaande voorraad, dus in de volle breedte, hoe hij daarnaar kijkt om dat te intensiveren. Temeer omdat we ook zien dat we nieuwbouw niet halen al jarenlang, de aantallen, en dus ook niet de aantallen passend gehuisveste inwoners van onze provincie. Is het dan goed om bijvoorbeeld hier ook naar te kijken. De tweede vraag, dat gaat over de gesprekken met gemeenten. Die gaat de gedeputeerde voeren. Hoe kunnen we daar concreet ook op zien en sturen wat daar uitkomt? Kan de gedeputeerde daar een opvolgbrief over toezeggen? Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom.

Gedeputeerde Van Muilekom: Als ik uw eerste vraag goed begrepen heb, dat is even over de bestaande voorraad, over hoe we die breder kunnen benutten. Dus dat wil ik echt aandacht geven in ons nieuwe plan, programma uitvoeringsprogramma Versnelling woningbouw. Dus dat komt bij u voorbij. Het andere punt is, ik hoop dat ik u in de volgende commissie kan vertellen dat we met een aantal pilots beginnen. Dus ik wil eigenlijk zo snel mogelijk, op het moment dat we tot concrete dingen gaan komen, zal ik u daar meteen van op de hoogte stellen. Want ik denk dat het heel interessant is. Want ik zie heel veel kansen, maar ik zie ook wel een aantal uitdagingen die daaromheen zitten, dus ik hou u daarvan op de hoogte.

De voorzitter: Dank u wel. Dan sluiten we hiermee de eerste termijn af. Dan beginnen we de tweede termijn. In de tweede termijn gaat u met elkaar in gesprek. Geen vragen meer aan GS. Dan begin ik het rondje hier, mijnheer Daniels.

De heer Daniels: Misschien aan de heer Adriani. Die had het over dus het beter matchen dus ook weer van die eenpersoonshuishoudens op de woningvoorraad en dergelijke en misschien ouderen waarvan de kinderen uit huis zijn. Hoe had u dat in gedachten hoe je dat kan sturen dan?

De voorzitter: Mevrouw Hoek. Het idee is natuurlijk een discussie, dus interrumpeer vooral. Als u niets te zeggen heeft, mag u ook gewoon zeggen, ik sla over. Mijnheer Adriani heeft meteen een interruptie. Dat is mooi. Op mijnheer Daniels.

De heer Adriani: Mijnheer Daniels stelde mij een vraag. Ik zit nu te twifelen, ga ik die nu beantwoorden of wacht ik tot ik aan de beurt ben?

De voorzitter: Gaat u vooral uw gang.

De heer Adriani: Je kunt dat natuurlijk niet sturen, maar je kunt het wel stimuleren. Ik weet voor dat in de gemeente Nijmegen en in de gemeente Den Bosch, daar worden in de prestatieafspraken afspraken gemaakt over bijvoorbeeld woningsplitsing, dat als een sociale huurwoning vrijkomt, dat die bij mutatie dan gesplitst wordt in ... Eigenlijk wordt er een badkamer toegevoegd, dat is feitelijk wat er gebeurt, en dan kunnen er twee mensen wonen. Je ziet ook meer en meer dat ook mensen met een koopwoning die al jarenlang een verdieping leeg hebben staan en daar niet meer komen en hun slaapkamer beneden hebben, dat die best bereid zijn om te zeggen, ik wil wel iemand in huis hebben. Gedeputeerde heeft gelijk, daar zijn heel veel fiscale belemmeringen voor, die overigens, daarom was ik daar positief over in het regeerprogramma, nu wel geduid worden als op te lossen problemen. Dan is het ook een kwestie van breed bekendmaken. Dus daar ligt echt nog heel veel potentie.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Hoek.

Mevrouw Hoek: Dank, voorzitter. Wat mijnheer Adriani zegt inderdaad, daar sluit ik mij bij aan. Inderdaad, er staan verdiepingen leeg. Er staan er heel veel leeg. Maar over een aantal jaren, ik durf het bijna niet te zeggen, komen al die huizen leeg. Dus dat is gewoon de babyboomers die op een gegeven moment toch kleiner willen gaan wonen of op een andere manier dus uit het huis gaan, laat ik het maar zo netjes zeggen. Daar moeten we ons eigenlijk op richten. Als je die doorstroming wil bevorderen in zijn algemeenheid, want ik moet het nu niet zo doen, maar ik moet het zo doen, dan moeten we ook zorgen dat er seniorenwoningen komen, oftewel levensloopbestendig. Dan stroomt het door en dan komen al die eengezinswoningen waar nu de verdiepingen van leegstaan, zoals mijnheer Adriani zegt, die komen dan vrij. Verder, voorzitter, wil ik alleen maar zeggen, alles heeft met elkaar te maken. Eigenlijk vindt 50PLUS het helemaal niet goed om ons te richten op één dingetje. Alles staat met elkaar in verbinding en dat moeten wij gewoon niet verwaarlozen. Tot zover.

De voorzitter: Mijnheer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, dank. Ik heb de gedeputeerde goed gehoord en ik wilde eigenlijk bij de Zomernota of een agenderingsmotie deze aanpak intensiveren, maar als die in het programma daar nog op terugkomt, dan wachten wij het programma af. Dank u wel.

De voorzitter: Interruptie van mevrouw De Widt.

Mevrouw De Widt: Over dat programma heb ik dan wel meteen een vraag, want ik raadpleeg even onze termijnagenda en daar staat programma Versnelling woningbouw helemaal niet op. We hebben op 23 oktober en op 4 december nog een vergadering van deze commissie. Het lijkt me zeer wenselijk, want het is al uitgesteld, het zou eerst voor de zomer komen, dus dat dat wel nog dit jaar komt. Ik mag nu geen vraag aan GS stellen, maar ik vraag het dan dus even aan de rest van de commissie. Wij willen dat per se dit jaar.

De voorzitter: Ik hoor dat die voor de commissie van december is ingepland. Mevrouw Ghijsels, in reactie op mijnheer Van den Dikkenberg.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Ik ben voorstander om het inderdaad via een activiteitenmotie of hoe weet ik het hoe we het gaan noemen, maar inderdaad te vragen voor intensivering van het programma Benutten bestaande voorraad. Want je kan zelfs je afvragen of de definitie van optoppen wel valt inderdaad onder het benutten van bestaande voorraad, of toch niet op een bepaalde manier nieuwbouw is. Daar is gewoon een bouwvergunning nodig, daar is veel kapitaal voor nodig. Het beantwoordt naar mijn mening veel te weinig het vraagstuk beter benutten van de bestaande voorraad. Dat ziet met name ook toe op regelgeving. Ik heb geen antwoord gekregen van GS op onder andere bijvoorbeeld het gedoogvraagstuk, studenten die het nu in de stad Utrecht lastiger hebben, omdat ze eigenlijk niet meer met elkaar meer dan

twee personen mogen wonen. Ik zou daar graag de commissie voor uitnodigen om daar veel meer actie op te vragen via een motie GS.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Ghijsels. Dit was uw interruptie op mijnheer Van den Dikkenberg. Het klonk als een bijdrage. Mooie bijdrage. Maar als het een interruptie is, kort, korte vraag. U bent dadelijk aan het einde aan de beurt. Excuses dat we aan de andere kant begonnen waren. U heeft een interruptie van mijnheer Travaille op uw bijdrage. Of was het voor mijnheer Van den Dikkenberg?

De heer Travaille: Sorry. Ik wil hier graag op reageren, maar laat ik dat maar even bewaren voor de tweede termijn.

De voorzitter: Daar zitten wij in. Maar u krijgt inderdaad zo de ruimte om het rijtje af te gaan. Kijk, we moeten allemaal een beetje wennen. Mijnheer Van den Dikkenberg, wilt u nog reageren op mevrouw Ghijsels?

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, ik deel wel de urgentie, maar ik zie ook dat we het wel in een samenhangend geheel moeten beschouwen en dat we daarin, als we dat programma woningbouw krijgen, Versnelling woningbouw, dat we dan ook een afweging kunnen maken van, zit er voldoende in en wordt die voldoende breed opgepakt? Want terecht kun je nu over optoppen en bestaande voorraad, de definities, twisten. Maar ik zie het zo dat de gedeputeerde, als het goed is, gehoord heeft wat we allemaal gezegd hebben en de breedte die we allemaal hebben geprobeerd aan te brengen, dat hij dat nog mee kan nemen in zijn programma en dat we dat teruggaan lezen, hoop ik. Want anders hebben we een ander gesprek. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Hoek, mevrouw Hoek, even aandacht voor de sprekers. Mijnheer Draisma.

De heer Draisma: Toch ook even ingaand, onderwerp hiervoor, het huisvesten van mensen, van de heer Adriani, dat principe wat meer gaan hanteren. Ik denk ... Maar ik zie ook wel mogelijkheden met die Wet regie op de volkshuisvesting bijvoorbeeld en woondeals. Dus ik vind het eigenlijk wel een soort principe of een soort kader wat bijvoorbeeld de Staten mee zou kunnen geven. Dat is ik denk niet alleen voor dit onderwerp, beter benutten van de voorraad, maar ik zie het ook wel breder.

De voorzitter: Mijnheer Hossain.

De heer Hossain: Dank u wel, voorzitter. Allereerst snapte ik niet helemaal de bijdrage van de heer Berlijn. Want we zijn natuurlijk ook voorstander van bouwen in Rijnenburg, maar ik ben het eigenlijk wel eens met mevrouw Hoek wanneer zij zegt, we moeten eigenlijk en, en, en doen. We moeten al die middelen aangrijpen, want alleen zo kunnen we zo'n groot tekort aan woningen te lijf gaan. Ook heel erg eens met de BBB, daarom heb ik natuurlijk mee geagendeerd, over die focus optoppen, terwijl het splitsen ook gewoon heel veel potentie bevat. Ik hoop dat naast dat programma Versnelling woningbouw, dat we daar ook snel meer over te horen krijgen vanuit ook GS. Want volgens mij willen we dat allemaal, dat we het gewoon beter gaan benutten. Tot slot vond ik het een heel interessante bijdrage van de heer Adriani, ook vooral wat betreft die relativering van de verkleining van een gemiddeld huishouden. Dat is niet alleen maar dat het betekent, we kunnen meer huizen splitsen, maar het kan ook betekenen dat het ruimte juist geeft voor binnen de leefbaarheidskaders die we hebben, optoppen, omdat er gewoon minder mensen van de faciliteiten daar gebruikmaken. Dus volgens mij heel veel eensgezindheid in deze zaal, dus daar ben ik wel blij mee.

De voorzitter: Mijnheer Adriani.

De heer Adriani: Voorzitter, deze nieuwe werkwijze werkt, want ik ben het én eens met mevrouw Hoek én eens met de heer Van den Dikkenberg. Dat gebeurt natuurlijk eigenlijk nooit. Want het heeft allemaal met elkaar te maken, zeker in die woningmarkt. Als je ergens duwt, dan doet het ergens anders pijn. Dus je moet dat in samenhang zien. Dus daarom zou ik ook nu geen voorstander zijn van een motie nu, maar wel heel erg uit uitkijken naar het debat in december over het programma Versnelling woningbouw, waar we dit dan in terug willen zien. Hopelijk inderdaad vanuit het uitgangspunt, hoe zorgen we dat zoveel mogelijk mensen goed wonen, in plaats van alleen maar, hoe zorgen we dat we zoveel mogelijk woningen bouwen? Daar zou ik willen meegeven, ook richting de gedeputeerde, hoeft die niet op te reageren, het is misschien ook mooi omdat in taal ook richting de woondeal te brengen, zodat ook in de woondeal meer daarop de samenwerking met het Rijk gevonden kan worden.

De voorzitter: Mevrouw De Widt, heeft u behoefte aan een bijdrage in de tweede termijn? Nee. Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Dank u. Ik merk ook een grote eensgezindheid voor verbreding en versnelling. Vanuit verschillende invalshoeken, en in het begin BBB, maar ook vanuit onze partij, wij hebben gevraagd, waarom ligt er zoveel prioriteit bij het bouwen van woningen? Wij willen juist veel meer prioriteit bij het benutten. Dat sluit aan bij eigenlijk de oproep van, moeten we niet gewoon zorgen dat zoveel mogelijk mensen goed gehuisvest kunnen worden? Dus ik zou daar prioriteit bij willen leggen. Wij hebben niet eerder gelegenheid gehad om ons daarover uit te spreken, maar richting december zou dat wat mij betreft, en als ik zo een beetje rondkijk, een behoorlijke richting kunnen zijn voor het programma Versnellen woningbouw. Dan vanuit Partij voor de Dieren nog één oproep om het ook in taal uit te kunnen drukken. Ik zou daarom willen pleiten om niet het programma Versnelling woningbouw, maar het programma Versnelling woonruimte te noemen. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Van de Vooren, heeft u behoefte aan een tweede termijn. Nee. Mijnheer Berlijn.

De heer Berlijn: Jazeker. Even een reactie op de op de VVD. Het is helaas niet en, en, en. Want in Rijnenburg wordt al jarenlang geen enkele vooruitgang geboekt. We hebben gehoord van de gedeputeerde dat er beperkte menskracht is. Laten we die dan vooral inzetten op reguliere projecten en niet op nieuwe pilot. Dan hoor ik ook in de commissie het voorstel ...

De voorzitter: Mijnheer Berlijn, u heeft een interruptie van mijnheer Van Breukelen.

De heer Van Breukelen: Voorzitter, dank u wel. De heer Berlijn begint nu al voor de tweede keer volgens mij over Rijnenburg. De derde keer. Fijn dat die mij nu al verbetert. Dat is het volgende agendapunt. Maar natuurlijk is het in deze bespreking wel logisch dat er hierover gesproken wordt, omdat het natuurlijk heel veel kansen biedt tot bouwen. Nou is het keer op keer gebleken dat die kansen tot bouwen daadwerkelijk lastiger zijn of minder aanwezig zijn dan voorheen gedacht, denkend aan de grote bodemdaling.

De voorzitter: Mijnheer Van Breukelen, het is een interruptie, hou hem kort en krachtig.

De heer Berlijn: Ik denk dat ik wel weet waar die naartoe wil, dus ik wil best antwoord geven.

De voorzitter: Mijnheer Berlijn. Mevrouw Hoek, iets zachter.

De heer Berlijn: Hij ging uit volgens mij. Kijk, dat is natuurlijk een argument wat eigenlijk nergens op slaat, want in 2035 worden daar plannen gemaakt om 30.000 woningen te bouwen. We zouden het ook nu kunnen doen, en niet tien jaar wachten. Dan vervolg ik mijn bijdrage. Over die recreatiewoningen, er werd gezegd van, laten we dat als permanente bewoning gaan doen. Kortgezegd, recreatie in de provincie staat

al onder druk. Gaat dat niet ten koste van het recreatievermogen in de provincie, als we daar die woningen permanent gaan bewonen?

De voorzitter: Mevrouw De Widt, interruptie.

Mevrouw De Widt: Ik wil dat eigenlijk wel meteen rechtzetten. Ik heb niet gezegd, laten we alle recreatiewoningen gaan bewonen. Er is juist een zorgvuldig onderzoek in deze provincie en daar wil ik de uitkomst van horen.

De voorzitter: Mijnheer Berlijn.

De heer Berlijn: Ik heb ook geen specifieke namen genoemd. Ik heb alleen gezegd dat het hier in de commissie benoemd is dat permanente bewoning van recreatieparken mogelijk zou moeten zijn. Mijn vraag aan de commissie, zet dat niet de recreatie in de provincie verder onder druk dan het nu al is?

De voorzitter: Was dat het einde van uw termijn of heeft u nog een bijdrage?

De heer Berlijn: Eén vraagje aan de Partij voor de Dieren. Die hadden het in het begin van hun bijdrage in eerste termijn volgens mij over het optoppen en dan het uitbreiden van groen. Hoe zien jullie dat dan voor je? Als we gaan optoppen, hoe ga je dan het groen uitbreiden?

De voorzitter: Mijnheer Travaille, wilt u daarop reageren?

De heer Travaille: Ja, met heel veel plezier. Eigenlijk is het mooiste voorbeeld op dit moment het Beurskwartier in Utrecht, waar behoorlijke meters worden gemaakt in de hoogte, maar juist bijvoorbeeld aan de gevels wordt het groen verzorgd. Dat zou je ook heel goed kunnen combineren met het optoppen.

De voorzitter: Dank u wel. De partij Volt, mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Dank, voorzitter. Die uitbreiding van sociale en betaalbare woningen is natuurlijk cruciaal. Daar kwam een opmerking over of we daar misschien niet mee zouden moeten beginnen. Ik denk dat het een heel goed begin is, vanwege de slagkracht ook. We zien inderdaad dat in de gemeente Baarn bijvoorbeeld nu een onderzoek wordt gestart waarbij ook die leefbaarheid, die barcode of die leefbaarheid, wordt meegenomen. Dus dat is positief om te zien. Ze gaan daar ook optoppen. Wij zullen die uitkomst wel monitoren, of dat dan ook daadwerkelijk wordt gedaan. Ook wij zijn van mening dat in parallel sneller kijken of andere dingen ook mogelijk zijn belangrijk is. Het programma Versnellen is belangrijk. Ik vind de manier van kijken van de heer Adriani ook wel interessant, dus dat is een goede om mee te nemen. Blij met de toezegging van gedeputeerde. Rijnenburg komt hierna aan de orde. Daar zijn we ook groot voorstander van. Dank, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Blekxtoon. Mijnheer Schipper, digitaal, heeft u nog een bijdrage.

De heer Schipper: Geen behoefte momenteel, voorzitter. We krijgen straks in december nog een programma Versnelling woningbouw, heb ik begrepen. Dus dan gaan we er verder over spreken.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van Breukelen.

De heer Van Breukelen: Dank u wel, voorzitter. De bestaande woningvoorraad is duidelijk niet toereikend. Dat is natuurlijk geen nieuws. Dat weten we hier allen. De vraag is natuurlijk hoe we hiermee omgaan. De geluiden vanuit de markt op zowel nieuwbouw als beter benutten van de huidige voorraad is de regelgeving. Voor nu gaat het over het benutten van ... Excuus. Optoppen is de focus van dit stuk, maar wanneer we spreken over het beter benutten van de bestaande voorraad, is het ook handig om het

integrale plaatje te bekijken. Er is eerder ook al gesproken over het ombouwen of tijdelijk ombouwen van recreatiewoningen. Dit kan een oplossing bieden op de korte termijn. Uit de ervaring van een familielid van mij, kan ik ook stellen dat dit geen slechte manier van tijdelijk, en dat woord wil ik nogmaals herhalen, tijdelijk wonen is. Hoe wenselijk het is om woningen bedoeld voor recreatie om te bouwen tot permanente woonlocaties is maar de vraag. Ik weet niet of men hier bekend is met de verschillende schrijnende situaties omtrent voormalig recreatieparken die zogenoemde afvoerputjes van de maatschappij werden. Dit moet natuurlijk voorkomen worden. Het is inderdaad belangrijk dat, wanneer het gebeurt, er zicht op blijft. Zoals mevrouw Ghijssels al aangaf, zou de splitsing van grote woningen in het buitengebied een oplossing kunnen bieden. Ook komt de leefbaarheid van het landelijk gebied ten goede. Ook zijn vierkante meters in dit soort gesplitste woningen meestal geen punt van aandacht. Ik spreek hier ook uit eigen ervaring dat zo'n soort woning toch fijn is. Als jongeren en eigenlijk voor iedereen is tussen het groen wonen een mooi gegeven. Maar wat men zowel bij recreatiewoningen als bij het buitengebied regelmatig vergeet, is dat de bereikbaarheid met het ov hier vaak heel erg slecht is. Afhankelijkheid van de auto is bij dit soort woningen vaak een gegeven. Voor veel studenten is dit ook een slechte oplossing. Dan zijn we aangekomen bij het optoppen. Hoewel er misschien mogelijkheden zijn en het heel fijn is dat dit onderzocht wordt, moeten we onszelf ook niet blind gaan staren op dit soort oplossingen. Want bij Forum voor Democratie zien we toch een aantal grote belemmeringen. De complexen en gebouwen die zich hier het meest voor lenen, zoals we ook kunnen lezen in de Statenbrief, komen uit het tijdperk 1960 tot 1990, gebouwen die over het algemeen dus al minstens 34 jaar oud zijn. Nou weet ik dat ik hier de Benjamin ben, maar dat is tien jaar ouder dan ikzelf. De grote vraag die we onszelf politiek moeten stellen, is of we moeten investeren en of de markt wil investeren in het ombouwen van verouderde woningen of juist op de lange termijn in nieuwe woningen moeten en willen investeren. De gebouwen die opgetopt worden, zijn over het algemeen daar ook niet voor ontworpen. Anders zouden ze wel eerder gebouwd zijn. Maar daarom is het natuurlijk ook een lastig aspect. De brandveiligheid. Er worden vaak lichtere materialen gebruikt om op te toppen, dus focus voor die brandveiligheid als eerste. Nogmaals, we moeten onszelf niet blindstaren op dit soort oplossingen. Wat Forum voor Democratie betreft, is het een en, en, en-aanpak betreffende wooncrisis. En nieuwbouw, en het beter benutten van de huidige woningvoorraad, en het afvlakken van bevolkingsgroei, of zelfs inzet op bevolkingskrimp. De laatste ligt in zijn geheel bij het Rijk, dus daar zal ik niet verder over uitweiden. Maar voor de eerste twee zijn hier echt inderdaad kansen in de provincie, maar dit moet natuurlijk gebeuren met de juiste monitoring. Verder is het nogmaals frappant dat we het hier over Rijnenburg continu hebben, volgende punt op de agenda. Daar zal ik zo meer over delen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Breukelen. Mevrouw Kennedy voor de ChristenUnie.

Mevrouw Kennedy-Doornbos: Dank u wel. Het is een beetje zoeken wat we precies hier in de tweede termijn doen, want een debat tussen fracties is heel erg leuk, maar nu gaan we toch een rondje af. Dus ik doe het eventjes in twee verschillende onderdelen. Dan wil ik eerst eventjes ingaan op wat de heer Adriani zijn. Interessant idee om meer aandacht te geven aan passend huisvesten, zodat er bijvoorbeeld minder alleenstaanden in een groot huis wonen waarvan dan ook kamers niet gebruikt worden. Het lijkt mij dat je als gemeente dan zou kunnen besluiten om deze mensen te stimuleren om een deel te verhuren door goede informatie te geven, wat zijn de risico's, maar ook de voordelen, om bijvoorbeeld de schuur om te bouwen tot woonruimte of woonruimte te splitsen, of iemand in te laten wonen die ook wat zorg kan bieden of in de buurt kleiner te wonen. Het lijkt me dat er wel een gemeente zou kunnen zijn in de provincie Utrecht die zegt, dat is een goed idee, dat willen we wel uitwerken.

De voorzitter: Mevrouw Kennedy, u heeft een interruptie van mevrouw Ghijssels.

Mevrouw Ghijssels-Kerkhoff: Ik vind, de suggestie is natuurlijk heel goed. Dat is precies waar ik op doel. Tegelijkertijd is het niet een kwestie van stimuleren en uitleggen en bekendmaken met, maar het is

regelgeving. Juist een aantal zaken waar u op doelt, grote huizen, laat daar bijvoorbeeld meer mensen in wonen, je botst tegen allerlei regels, waardoor het mensen onmogelijk wordt gemaakt.

Mevrouw Kennedy-Doornbos: Daarom eigenlijk, dan ga ik meteen naar mijn tweede deel eigenlijk, wat ik wilde inbrengen.

De voorzitter: Even moment. Ten eerste, ik geef u het woord. Dat had u nog niet. Want er is ook nog een interruptie van mijnheer Berlijn.

De heer Berlijn: Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Kennedy is wel heel erg bezig met micromanagement.

Alleenstaanden moeten een woning wonen voor alleenstaande mensen. Stel, die alleenstaande vindt een partner, moet die dan weer het huis uit? Ik denk dat we toch iets minder micromanagement moeten toepassen op dit soort vraagstukken.

De voorzitter: En mevrouw Hoek heeft ook nog een korte interruptie op u.

Mevrouw Hoek: Dank, voorzitter. Wat ik wil opmerken, is namelijk, u zei van, van groter naar kleiner. Maar daar heeft niemand het nog over gehad, maar ik wil het er even ingooien, de huursprong. Als men van een groter huis van de woningbouwcorporatie naar een kleinere woning gaat, dan moet de huursprong bij, hoe heet de woningbouwvereniging ook alweer uit Utrecht, Mortaal of zo? Nee. Woningbouwvereniging uit de gemeente Utrecht. Mortaal of ... Portaal. Daar is al de huursprong niet meer dan 50 euro. Je verlaat een groter huis, je gaat naar een kleine huis en de woningbouwcorporatie hebben dan het plan meestal om de beide dus te actualiseren, dus de beide kanten de huurprijs te verhogen. Maar om te stimuleren dat degenen die al een verdieping leeg hebben staan, zoals mijnheer Adriani ook al zei, die door te laten stromen naar een kleinere woning, dat die huursprong niet meer is dan 50 euro. Want vaak is dat ook de groep, dat zijn de ouderen, die vaak niet eens een pensioen hebben opgebouwd, die eigenlijk alleen maar AOW hebben en nog iets. Dan kunnen ze wel weer subsidie krijgen. Maar sommigen zitten net op die grens, krijgen ze het een niet en het ander niet.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, kort en bondig. Ik hoor huursprong.

Mevrouw Hoek: Dus wat vindt u ervan om die huursprong niet groter te laten zijn dan 50 euro? We kunnen misschien wel met een gezamenlijk amendement of een motie er nog iets mee doen.

De voorzitter: Mevrouw Kennedy.

Mevrouw Kennedy-Doornbos: Dank u wel. Wat ik alleen maar ... Ik wil niet micromanagen of zoiets, maar gewoon dat ouderen of mensen die in een heel groot huis wonen het keuzepalet voorgeschoteld krijgen wat zij zouden kunnen doen, maar ook inclusief informatie over de knellende regelgeving. Als een gemeente, ik weet bijvoorbeeld, de gemeente Amersfoort wilde dat als een pilot in gang zetten, om ouderen te stimuleren om kleiner te gaan wonen of misschien een deel te verhuren of enzovoort, enzovoort. Als je een gemeente gewoon de ruimte geeft om een pilot daarin op te zetten, dan kom je er ook achter welke regelgeving knellend is en dan kan je daar weer mee aan de slag. Dus wat ik eigenlijk zou willen, is dat als we dan in het programma Versnelling woningbouw deze initiatieven noemen, laten we uitputtend zijn in alle initiatieven die we willen noemen en die ook al een klein beetje uitwerken, zodat gemeenten dat kunnen oppakken als een pilot, als ze dat zouden willen, maar ook noemen welke wet- en regelgeving nog in de weg staat, uitleggen met welke partners je dit gaat oppakken, zijn dat bijvoorbeeld woningcorporaties of zijn dat gemeenten, en ook ruimte laten voor andere partners die zeggen, hier wil ik ook aan werken, als de provincie dit als een prioriteit stelt. Dan denk ik dat je in dat programma Versnelling woningbouw in elk geval een heleboel kan noemen, beter zicht krijgt op de knellende wet- en

regelgeving en dan, het optoppen is misschien wel als eerste het meest ... Geeft het meest uitzicht op meer woningen, maar dan kunnen gemeenten ermee aan de slag, met de prioriteiten die zij zelf ook graag willen stellen.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was de beantwoording van de interrupties en het einde van uw tweede termijn?

Mevrouw Kennedy-Doornbos: Klopt.

De voorzitter: Dank u wel. ik zit natuurlijk een klein beetje op de klok te letten. Mijnheer Travaille, in interruptie op mevrouw Kennedy.

De heer Travaille: Dank u wel. Partij voor de Dieren zou zich daar wel graag bij aan willen sluiten, als verwachting richting de notitie die dan in december wordt gedeeld met de commissie. Maar dan, nogmaals, met een iets andere titel, programma Versnelling woonruimte. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Ghijsels.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Aansluitend, ik denk dat dat een hele goede suggestie is, als daar de inhoud ook op toeziet. Daar ben ik dan wel benieuwd naar. Want versnelling woningbouw, zou ik denken, dat richt zich vooral op nieuwbouw en het vraagstuk daaromtrent en niet zozeer over het onderwerp waar we het vandaag over hebben. Dus als dat wel het geval is, dan zou ik met deze aanpassing niet alleen de titel maar ook de inhoud in ieder geval de goede suggestie vinden. Dan geen motie. Dan wachten we op december. Tot slot toch nog een reactie. Het informeren over welke wet- en regelgeving in de weg staat, dat is echt bekend bij partijen en bij specialisten in de woningmarkt. Er staat meer dan ooit zaken in de weg juist om beter de voorraad te benutten. Dan pak ik maar simpelweg als voorbeeld voor de derde keer vandaag de studenten die eigenlijk niet meer samen mogen wonen. Dat is eigenlijk te gek voor woorden in deze tijd. Kunt u niks aan doen. Maar dat is een voorbeeld van wet- en regelgeving, en niet van mensen die niet met elkaar in hun huishouden willen wonen.

De voorzitter: Hartelijk dank. Dit is het eerste agendapunt wat we intern inhoudelijk hebben besproken. Dat sluiten we hiermee af. Ik hoor een aantal voorstellen voor mogelijke moties en amendementen richting een agenderingsmotie. Het woord verbreding en versnelling en het en, en, en. Nou is het NNN iets anders dan het en, en, en. Maar daar komt denk ik de gedeputeerde wel uit. Hartelijk dank allen.

8. SB Beantwoording M24-25 "Aan de slag met Rijnenburg"

De voorzitter: We lopen iets uit de tijd, maar het volgende onderwerp zullen jullie vast niet zo heel erg lang over doen. Dat is namelijk de Statenbrief Beantwoording Aan de slag met Rijnenburg. Mijnheer Draisma.

De heer Draisma: Misschien ook in het kader van het nieuwe Bob-model, misschien is het wel goed om wat concreter te maken van, zijn er fracties die met moties of amendementen willen komen, of zeggen we, vertrouwen erop dat in december GS met een goed voorstel komt en we bewaren het tot dan? Dus dat is even procedureel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Draisma. Dat is in het geval bij Statenvoorstellen die automatisch op de agenda staan. Dit is een agenderingsstuk door de Statenleden zelf en het is aan hen hoe zij dat verder willen zetten. De gedeputeerde heeft netjes aangegeven wanneer hij met vervolgstukken komt. Ik heb ook gehoord in de commissie dat sommige partijen daarop willen wachten, dus ik zie nu op dit moment geen reden om dat echt af te concluderen in, dit gaat het worden, omdat dat beeld niet eensluidend is.

De heer Draisma: Dat is wat verwarrend voor mij als commissielid van, wij bepalen het zelf, dus dan kunnen we toch misschien wel een winstwaarschuwing geven of zeggen van, denken we aan moties of niet? Dan is het ook duidelijk, dus ... Wij bepalen het hier zelf, toch?

De voorzitter: Die heb ik gehoord. Mijnheer Draisma, die heb ik gehoord. Maar dat is bij de Statenvoorstellen. Dat is niet zozeer bij agenderingsvoorstellen. Dat is aan de Statenleden zelf. Ik heb een aantal voorstellen gehoord van, mogelijk pakken we dit op. Van de SGP heb ik wat gehoord, van mijnheer Hossain. Op dit moment kan ik dat niet af concluderen als, in de volgende Statenvergadering ligt er een agenderingsmotie van die en die partij. Dus dat was niet mijn afdronk. Als uw afdronk anders is, dan wil ik best nog even daarop ingaan, maar voor nu sluit ik het af. Nogmaals, we zitten aan de tijd. Het is voor ons allemaal even nieuw. Maar goed dat u het aankaart. Mijnheer Van Breukelen, ik zag dat u ook nog een interruptie had of in ieder geval een vraag aan de voorzitter.

De heer Van Breukelen: Dank u wel, voorzitter. De vraag was voornamelijk, en ik denk dat misschien de heer Draisma hier ook op doelde, inderdaad, agenderingsmoties of moties vreemd, dat we die ook in de commissie aankondigen, aangezien dit natuurlijk wel een hekel punt is en hier veel mensen toch wel een mening hebben over Rijnenburg, dus dat dit misschien enigszins te verwachten is.

De voorzitter: Dat zou heel mooi zijn, als die conclusie getrokken wordt door sommige partijen, die kunnen dat dan zelf aankondigen. Dus dat hoor ik graag inderdaad. Klopt. Dank u wel. Goed. Agendapunt 8, Beantwoording motie 24-25 Aan de slag met Rijnenburg. Die is geagendeerd door de fracties van VVD, SGP en BBB. Zelfde combinatie, zie ik. Ze willen graag in gesprek over de in hun ogen teleurstellende uitvoering van de motie en hoe nu verder te handelen. We hebben hier ook weer twee termijnen. Eerst de agenderen de fracties, dan vragen zij of er nog behoefte aan een korte toelichting is voor andere fracties en dan GS. Ik geef de SGP als eerste het woord.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, de SGP is eigenlijk altijd heel gereserveerd geweest over woningbouw in Rijnenburg, maar deze motie van de PvdA hebben we destijds van harte gesteund, omdat erin stond dat we wilden komen tot een serieus debat over de mogelijkheid van flexwonen. Ik dacht van, dat is een ultieme kans om dat debat eens een keer te voeren. Dat altijd boven de markt blijven zweven van Rijnenburg, dat dat eens serieus bij de horens gevat wordt, die koe. Maar deze brief lijkt geenszins opening te geven tot een serieus debat over flexwonen of wonen in Rijnenburg. Dus vanuit die houding ook onze inbreng vandaag. Waarom heeft het college ervoor gekozen om op deze manier die motie af te doen en niet het serieuze debat te faciliteren met een voorstel of een brief van, we gaan het wel of niet doen? Maar het is min of meer van, Utrecht heeft al een keer een verkenning gedaan en daar komt uit dat het niet kan, dus laten we het daar maar bij volgen. Wat ons betreft, hadden we hier vandaag een serieus debat gehad over flexwonen in Rijnenburg. Wat mij betreft, kunnen we dat ook nog steeds agenderen in deze commissie en de gedeputeerde vragen om een positionpaper vanuit GS, zodat we hier als commissie de volgende vergadering over kunnen vergaderen om wel of geen flexwonen na te jagen als provincie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van den Dikkenberg. U heeft een interruptie van mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Dank u. De motie was een oproep tot een gesprek met het College van B&W van gemeente Utrecht om te kijken of hier een onderzoek voor nodig zou zijn. Dat is toch precies wat het college heeft gedaan met de uitvoering? Dat heeft niet geleid tot het gewenste resultaat voor u, maar daarmee is de motie toch precies afgehandeld zoals die bedoeld was?

De voorzitter: Mijnheer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, wij lezen de motie als dat er een gedegen onderzoek nodig is naar de mogelijkheden voor flexwonen en daarmee een serieus debat in PS te faciliteren. Volgens mij is de verkenning nog geen gedegen onderzoek. Om tot dat punt te komen, drukken we nu dus aan bij het college van, zullen we die positionpaper nog schrijven en dat debat faciliteren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van den Dikkenberg. Mijnheer Travaille, interruptie op mijnheer Van den Dikkenberg.

De heer Travaille: Misschien moet de PvdA het anders maar toelichten, want die hebben de motie tenslotte destijds opgesteld. Maar volgens mij stond dit er absoluut niet in.

De voorzitter: Mijnheer Van den Dikkenberg, wilt u daarop reageren?

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, even kijken, de Staten spreekt uit om te komen tot een serieus debat over de mogelijke realisatie van de flexwoningen in Rijnenburg, een gedegen onderzoek noodzakelijk is naar de kansen en randvoorwaarden van flexwoningen in Rijnenburg. Verzoekt GS in gesprek te gaan om, en dan met de omliggende gemeenten et cetera, om tot een dergelijk onderzoek te komen. Nu wordt er een verkenning van de stad Utrecht opgevoerd als dat gedegen onderzoek en wat mij betreft voldoet het niet dan de criteria van een gedegen onderzoek. Het achterliggend doel van het serieuze gesprek wat we erover gaan hebben, wordt daarmee niet gefaciliteerd. Dank u wel.

De voorzitter: Laatste keer, mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Drie. En verzoekt Gedeputeerde Staten in gesprek te gaan met het college van de gemeente Utrecht om tot een dergelijk onderzoek te komen. Dat onderzoek, dat gesprek hebben ze gevoerd. De conclusie die daaruit volgde, die staat u niet aan, maar dat is wel de conclusie die volgde uit het verzoek van de motie.

De voorzitter: Wilt u daar nog op reageren of laat u het hierbij?

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, ik gaf net aan dat we in gesprek met het college van de gemeente Utrecht wilden gaan, dat daar de motie toe opriep, om tot een dergelijk onderzoek te komen, dus een serieus onderzoek naar de kansen en randvoorwaarden voor flexwoningen. Wat we met name zien, is een globale verkenning van locaties en wat zaken die erbij horen met plussen en minnen per locatie. Maar volgens mij is dat geen gedegen onderzoek en al helemaal niet de facilitatie van de achterliggende gedachte van een serieus gesprek daarover

De voorzitter: Mijnheer Hossain, als tweede indiener? Ik geef u het woord.

De heer Hossain: Dank u wel, voorzitter. Aan de slag, daarmee opende premier Schoofs zijn speech. Lubach maakte er nog een lollig grapje over. Het bleek ook een stopwoordje van zijn speech te zijn en ik vroeg me toch af, zou die geïnspireerd zijn door ons coalitieakkoord, Aan de slag voor Utrecht, of hoopte hij net zoals de VVD dat we eindelijk aan de slag zouden gaan met Rijnenburg, zoals de motie M24-25 treffend werd genoemd? De uitkomst waarmee GS gevolg geeft aan deze motie is in ieder geval voor ons uitermate teleurstellend. Wij weten dat dit college de woningcrisis net zo urgent voelt als wij en we zouden dus ook graag zien dat hier doortastender op wordt doorgepak. Veel van de zorgen en uitdagingen die worden genoemd in die verkenning die zijn namelijk ook reëel, maar ze lijken allemaal overkomelijk. Waar er een wil is, is er een weg. Helaas lijkt die politieke wil erbij het stadscollege ver te zoeken. Zo lijkt het uitgangspunt dat het geen opmaat naar een autowijk mag zijn allerlei beperkingen op te leggen, waar je volgens mij ook een gesprek over zou moeten voeren. Op termijn is goede ontsluiting met HOV en de fiets zeker essentieel richting onze grootschaligere woningbouwplannen. Maar de auto zal vanzelfsprekend ook

een onderdeel van mobiliteitsmix blijven, in een gebied in de oksel van twee grote snelwegen op zich ook niet zo heel gek. Zo zijn er veel andere obstakels qua natuurwaarden, exploitatieduur, bestemmingsplannen, waar weinig wil tot flexibel denken in oplossingsrichtingen lijkt te zijn. Dus daarmee is die verkenning ook wat de VVD betreft in navolging van de SGP niet echt dat gedegen onderzoek waar wij op hoopten. Voor de VVD is ook buitenstedelijk kunnen bouwen namelijk essentieel, niet alleen omdat we binnenstedelijk het niet gaan redden, maar ook omdat we voor mensen met verschillende wensen willen bouwen. Hoelang gaan we dit nog voor ons uitschuiven en ons verschuilen achter de smoes dat we pas iets kunnen beslissen als we alles hebben besloten? Het coalitieakkoord maakt 2,5 miljard euro vrij in het mobiliteitsfonds voor Versnelling woningbouw. Dus onze vraag is, hoe zorgen we ervoor dat wij vooraan de rij staan om een stuk van deze taart op te eisen, zodat we onze ambities voor de Merwedelijn en daarmee niet alleen de Kanaalzone, maar ook de A12-zone en Rijnenburg te ontsluiten, daarmee ook waar kunnen maken? Want die Merwedelijn was nog een beetje aan de dure kant met het huidige budget. Is het college het met ons eens dat een succesvolle aanvraag bij het fonds alleen kan slagen als hierin ook een relatie met de ontwikkeling van grootschalige woningbouw, zoals in Rijnenburg, is opgenomen? Deelt de commissie in het college de angst van de VVD dat voortdurend uitstel en gebrek aan politiek doorzetten, het risico met zich meedragen dat wij straks achteraan aansluiten in deze rij en met lege handen staan, en vooral dat al die woningzoekenden die nu veel te veel betalen voor een woning, of erger nog, niks vinden, dat die met lege handen staan?

De voorzitter: Mijnheer Hossain, u heeft een interruptie van mevrouw Van de Vooren.

Mevrouw Van de Vooren: Niet helemaal. Volgens mij is het onderwerp dat we de beantwoording van de motie bespreken en volgens mij wijden we ook bij dit onderwerp behoorlijk uit met wat de beantwoording van de motie is, zeker in de vraag ook naar de gedeputeerde. Zou u toch willen beperken, want anders halen we 13.00 uur in ieder geval niet.

De voorzitter: Dat is eigenlijk een punt van orde. Dank u wel. Ik heb eigenlijk bij de vorige agendering ook al gezegd, mooie betogen van de agenderende partijen, zouden die de volgende keer in de agendering kunnen staan, zodat iedereen zich daar alvast op kan voorbereiden, zodat we hier ook een gesprek hebben over, wat vinden we daarvan met elkaar? Lijkt me ook interessanter voor de discussie. Dank u wel. mijnheer Hossain, rondt u af?

De heer Hossain: Ik had nog één zin, dat ze met lege handen staan. Zij zijn wanhopig. Voor hen doen we dit. Dus we moeten ook echt meer doen en beter doen voor hen. Even dan misschien ook een punt van orde, mevrouw de voorzitter. Wat ons betreft, kun je het niet alleen maar hebben over sec de afdoening van de motie, want nodigt dit ook uit tot dat gesprek dat we volgens mij juist met die nieuwe werkwijze willen voeren in deze commissie. Ik snap dat dat tijd kost, maar ik denk wel dat ... Het voelde voor mij passend. Als we dat anders vinden, dan ga ik me daaraan conformeren voortaan. Dank u.

De voorzitter: Dit onderwerp leent zich wel voor wat uitbreiding. Dus dat snap ik, want anders wordt het een woordenstrijd, zoals we net zagen. Dat is misschien ook niet helemaal de intentie van degenen die hebben geagendeerd. Mevrouw Ghijssels namens de BBB.

Mevrouw Ghijssels-Kerkhoff: BBB is echt voorstander voor woningbouw op Rijnenburg. Dat maakt waarom wij ook dan het tijdelijk wonen, het initiatief van Partij van de Arbeid, steunden. We hebben de stukken doorgenomen en dan worden daar allerlei argumenten door de gemeente aangedragen waarom dit idee verder geen vervolg krijgt. Dat mag een gemeente natuurlijk besluiten, maar ik herhaal de heer Hossain, het staat ook in mijn stuk, waar een wil is, is een weg. Die lijkt er niet te zijn. De BBB, eigenlijk aanvullend op dit vraagstuk, vraagt zich het volgende af. Hoelang mag een gemeente eigenlijk besluitvorming omtrent

een grootschalige ontwikkeling traineren? Wat vindt GS hier eigenlijk van? En heeft hij wel eens overwogen in te grijpen of tenminste een stevig gesprek te hebben met de verantwoordelijke aldaar?

De voorzitter: U heeft twee interrupties. Mevrouw Van De Vooren.

Mevrouw Van de Vooren: Toch nog een poging met een punt van orde. Volgens mij ging de motie over onderzoek naar flexwoningen op Rijnenburg. Als we nu in de breedte over allemaal überhaupt bouwen op Rijnenburg gaan hebben, dan had ik dat, a, van tevoren graag willen weten en, b, denk ik dat we dan echt uit het uit gaan lopen.

De voorzitter: Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Exact dezelfde constatering. Dank u wel.

De voorzitter: Dus misschien is dat de beperking. Laten we het in ieder geval hebben over de flexwoningen op Rijnenburg en dat daar uit voortvloeit dat je misschien in de toekomst woningen gaat bouwen, dat snap ik. Maar probeer het daartoe te beperken.

Mevrouw Ghijssels-Kerkhoff: Ik wil daar toch op reageren, want er staat letterlijk in de beantwoording dat het te maken heeft met dat zij nog geen besluit hebben genomen, als een van de zaken die ze aandragen, en daarmee wijzen ze flexwonen af. Dus die twee zaken hebben wel degelijk in mijn perceptie met elkaar te maken. Daar wil ik dan ook toch mee eindigen. Want in de beantwoording van de technische vraag werd gezegd in mijn vraag, verloopt die planning niet heel erg traag, er werd gesteld, nee, dat is niet zo. Ik stel, dat is wel zo. Want ik heb eens even gekeken wanneer het eerste MER-plan er lag en dat was in 2009. Dat is vijftien jaar geleden. Tot zover.

De voorzitter: Ik ga niet het rijtje af. Ik vraag gewoon even of er iemand is die in eerste termijn wil reageren op dit onderwerp. Mijnheer Adriani.

De heer Adriani: Als indiener van de motie waar dit over gaat, is het misschien wel goed als ik er toch ook iets over zeg. Voorzitter, de beantwoording op de motie, de brief die we daarover hebben gehad, die leidde bij mij en mijn fractie tot rode vlekken voor de ogen. Pisluk waren we. Waarom hebben we dan toch niet geagendeerd? Voorzitter, het doel van de motie was om eens een keer feiten en fabels te scheiden en een debat op feiten te kunnen voeren. Want ons oordeel was dat er te makkelijk gewinkeld werd in aannames over zowel voorstanders als tegenstander van bouwen in Rijnenburg en dat we die aannames eens een keer moesten omzetten in echt feitenmateriaal. De reactie daarop van de gemeente Utrecht is, dat gaan we niet doen. Ik kan niet anders dan concluderen dat er dus echt gewoon sprake is van een diepgewortelde politieke onwil bij de gemeente Utrecht om hiermee aan de slag te gaan, als je zelfs niet bereid bent om feitelijkheden op een rijtje te zetten en het gesprek te voeren. Vervolgens heb ik ook gedacht, wat kunnen wij daar dan als Staten nog mee? Wij kwamen tot de conclusie, we gaan er niet over. Uiteindelijk gaat de gemeente Utrecht daarover. Als de politieke onwil zo hartgrondig, zo diepgeworteld is, moeten we hier dan daar nog onze energie op zetten? Tegelijkertijd, en dat deel ik met mijn buurman, met de heer Hossain, daarmee laten we dus wel 25.000 gezinnen in de kou staan die veel langer dan nodig is moeten wachten.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Adriani. Om even u te vertalen, u was boos, qua woorden. Helemaal goed. Mevrouw Hoek had een interruptie op u.

Mevrouw Hoek: Dank u, voorzitter. Inderdaad, alles wat u zegt, ben ik het helemaal mee eens. We hebben ook de motie mee ingediend. 35.000 woningzoekenden die het woningnet helemaal kaalplukken. Wat vindt u van het idee om de stad Utrecht uit de U16 te doen? Dan worden eindelijk alle woningen die in alle

andere gemeentes vrijkomen, wachtlijsten van vijftien jaar, misschien dat we daar nog een kleine bijdrage aan kunnen leveren.

De voorzitter: Uw vraag was duidelijk. Mijnheer Adriani.

De heer Adriani: Voorzitter, dat lijkt me wat ver gaan. Maar dan toch maar misschien een anekdote, een stukje geschiedenis. U weet misschien dat Rijnenburg tot 1999 van de gemeente Nieuwegein was, dat de gemeente Utrecht die toen gestolen heeft van de gemeente Nieuwegein om snel woningen te kunnen bouwen. In 2014 heeft het College van B&W van Nieuwegein gezien dat dat niet opschoot. Toen stond ook in het coalitieakkoord dat we het weer terug wilden. Maar dat wilde gemeente Utrecht ook niet.

De voorzitter: Mijnheer Van den Dikkenberg, u had een interruptie op mijnheer Adriani.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, in de stukken staat ook een vraag van de BBB over het inzetten van instrumentarium die we als provincie tot onze beschikking hebben. Op verschillende dossiers gebeurt dat. Kantoren, windmolens et cetera. Als de heer Adriani zo, om het in uw woorden te zeggen, woedend is op de gemeente Utrecht, is het dan ook niet een moment om dat soort instrumentarium voor deze grote maatschappelijke opgave te overwegen?

De voorzitter: Mijnheer Adriani.

De heer Adriani: Wat dat betreft, ben ik nog een klein beetje in afwachting van de Wet regie op de volkshuisvesting. Want volgens mij zit daar, gedeputeerde zei daar bij de mededeling ook iets over, zit daar ook in het IBT-instrumentarium de mogelijkheid om daar wat mee te doen. Ik denk, om nu een provinciaal inpassingsplan of een projectbesluit zoals we dat bijvoorbeeld met kantoren hebben gedaan, die lijkt mij juridisch heel glibberig op dit moment.

De voorzitter: Mijnheer Schaddelee.

De heer Schaddelee: Dank, voorzitter.

De voorzitter: Wilt u een interruptie of is het een bijdrage eerste termijn?

De heer Schaddelee: Het is een interruptie, waar ook wel een vraag aan de gedeputeerde achter zit. Maar het is een interruptie op de Adriani. Want volgens mij, historisch klopt het wat hij zegt, dat inderdaad die grond ooit van ... Enfin. Toch wil ik hem betichten van een beetje demagogie, als u zegt van, er zijn 25.000 gezinnen onnodig aan het wachten doordat de gemeente Utrecht aan het traineren is. Volgens mij klopt dat niet, want als we kijken naar de planvoorraad die we hebben als provincie, maar ook in het U16-gebied, hebben we volgens mij ruim voldoende woningen om de komende jaren te kunnen bouwen en meer te kunnen bouwen dan de bouwbedrijven aankunnen. Dat is ook mijn vraag richting het college. Klopt dat, dat we inderdaad ruim voldoende planvoorraad hebben? Waarom kiezen wij er dan als provincie steeds voor om ook onze ambtelijke capaciteit in te zetten op een locatie waarvan we allemaal weten dat die voor de planvoorraad helemaal niet nodig is en waarvan we ook weten dat de enige reden dat het steeds weer opgegooid wordt, is dat daar gewoon projectontwikkelaars zitten die hun kavels te gelde willen maken. Want dat is volgens mij ook een deel van het verhaal wat we hier moeten vertellen met elkaar.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Schaddelee. U bent er toch een beetje af, want of het is een interruptie of het is een bijdrage in de eerste termijn. Nu u allebei heeft gedaan, zie ik dit als een bijdrage in de eerste termijn, waarbij ik u wel de kans geef om dan nu ook nog iets anders te vragen of te stellen

wat u in de groep wil gooien. Nee? Dank u wel. Een interruptie van mijnheer Draisma op mijnheer Schaddelee?

De heer Draisma: Een gewone bijdrage aan de discussie.

De voorzitter: Gewone bijdrage aan de discussie. Gaat uw gang. Daar heeft u gelijk. Kijk, voor mij is het ook wennen. Excuses, mijnheer Draisma. Mijnheer Adriani, u heeft het woord.

De heer Adriani: Voorzitter, de heer Schaddelee heeft natuurlijk gelijk als het gaat om, kunnen we meer vaart maken? Overigens constateer ik dat we, als het ons lukt die 83.500 woningen voor 2030 te bouwen, dat we dan nog niks hebben gedaan aan het oplossen van de woningnood. Dan hebben we alleen maar de groei bijgehouden. Maar het ging hier natuurlijk ook om het versnellen van huisvesting, ook door in een toekomstig woningbouwgebied nu al flexwonen mogelijk te maken. Dat is inmiddels bestendig beleid van de provincie dat dat kan, dat we daarvoor open staan. Het gebeurt gewoon niet vanwege politieke onwil. Daar zit de kwaadheid over.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, u had ook een interruptie op mijnheer Schaddelee?

Mevrouw Hoek: Twee woorden. Het zijn geen 25.000 maar 35.000 woningzoekenden in de stad Utrecht.

De voorzitter: Mijnheer Draisma, eerste termijn.

De heer Draisma: Ik ben wel benieuwd, want we constateren politieke onwil bij de gemeente Utrecht. Aan de andere kant, ik denk dat de provincie toch wel een behoorlijke partner is straks bij de ontwikkeling van Rijnenburg. Er moet ov worden gerealiseerd. Dus de provincie gaat ook investeren in die locatie. Mijn vraag is eigenlijk meer van, zonder heel boos te worden, dat is een hele begrijpelijke eerste reactie, maar dan misschien wat zakelijker van, als grote partner, wat zou een volgende stap kunnen zijn om die gemeente toch te bewegen wat meer mee te gaan denken?

De voorzitter: Wie kan ik nog meer het woord geven voor een bijdrage in de eerste termijn? Mijnheer Van Breukelen.

De heer Van Breukelen: Dank u wel, voorzitter. Uit een publicatie van 23 februari 2022 stelt het hoogheemraadschap ofwel waterschap dat bouwen in Rijnenburg onwenselijk is vanwege de waterbergende functie en de zakkende veenbodem. Flexwoningen moeten natuurlijk ook gebouwd worden, zeg ik maar even voordat ik weer verwijt krijg dat ik te ver van het onderwerp afa, het standpunt van waterschap was dus ook, nee, tenzij klimaat- en bodemdalingsbestendig. Hoe kijkt gedeputeerde aan tegen het negatieve advies van het hoogheemraadschap? Het grondbezit, tweede punt, het grondbezit in Rijnenburg is gemengd. Zoals de heer Schaddelee in zijn eerste termijn en interruptie al aangaf, is het vaak in het bezit van ontwikkelaars en is het dus ook inderdaad goed om in het achterhoofd te houden dat daar ook een deel van de drive vandaan komt. Ook zijn er nog veel particuliere grondbezitters die ofwel uitgekocht moet worden wanneer er gebouwd zal gaan worden, of wanneer het überhaupt gebeurt. Hoe kijkt gedeputeerde aan tegen het uitkopen van deze grondbezitters en zal daar dan enige vorm van dwang bij komen kijken? Want zoals de gemeente Utrecht al eerder aangaf, kan daar misschien dwang bij gaan kijken.

De voorzitter: Wel erg buiten de orde. Proberen het te focussen op ... En ook technisch, wellicht. Politieke duiding. Ik zag mijnheer Berlijn voor een eerste termijn.

De heer Berlijn: Klopt. Dank u wel. Op zich zijn wij, zoals bekend, geen voorstander van die flexwoningen, dus we zijn op zich blij met die uitkomst, maar de motivatie erachter die klopt natuurlijk niet. Daar ben ik

het met de heer Adriani wel eens. Er is natuurlijk duidelijk politieke onwil bij de gemeente om daar überhaupt iets met de woningen te doen, tijdelijk dan wel permanent. Maar die politieke onwil zit ook wel een beetje in zijn eigen partij. Vorige periode heeft de Partij van de Arbeid toch geen enkele stappen ondernomen om Rijnenburg überhaupt iets daar in beweging te brengen. Dus een beetje hypocriet om met vinger naar andere partijen te gaan wijzen. Kijk ook vooral even naar de eigen partij in dezen. Dank u wel.

De voorzitter: Interruptie, mijnheer Adriani.

De heer Adriani: Voorzitter, ik heb volgens mij geen enkele partij gewezen anders dan het gemeentebestuur van Utrecht.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Schipper, digitaal.

De heer Schipper: Ik ben het toch wel eens met mijnheer Berlijn, want volgens mij zit er een wethouder Wonen van PvdA-huize in het stadsbestuur van Utrecht, ook toen deze verkenning naar buiten werd gebracht. Dus die rode vlekken die kan ik niet helemaal plaatsen. Ook voor tijdelijke woning, flexwoningen in Rijnenburg is infra nodig, zijn wegen nodig. Op het moment dat nog niet duidelijk is wat uiteindelijk daar gaat komen, ga je dan dat geld al uitgeven? Want het gaat om enorme bedragen. Voor de rest zijn we het eens met de Partij voor de Dieren. We hebben het hier over een motie over flexwonen en nu komt het hele palet aan meningen over Rijnenburg weer langs. Dat schiet niet op. Dus ik zou toch willen oproepen om te beperken tot onderwerp zoals het geagendeerd is. Want anders dan zijn we denk ik om middernacht nog bezig. Dank u.

De voorzitter: Dank u voor uw hulp, mijnheer Schipper. Mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Dank, voorzitter. Volt wil net als veel partijen hier dat er zo snel als mogelijk gebouwd gaat worden in Rijnenburg. We zien in de beantwoording dat er gesproken is met de gemeente, maar we zien dat er in lijn met de motie nog geen discussie is geweest. Het feit dat de gemeente al een onderzoek heeft gedaan, dat was al meegenomen de vorige keer. Dat is niet afdoende. Het gaat er juist om wat er alsnog mogelijk is, een nieuwe aanpak. Onze vraag aan gedeputeerde is dan ook welke mogelijkheden hij ziet om in deze tijd van grote woningnood nog invloed te kunnen uitoefenen bij deze politieke onwil van het gemeentebestuur. We zien in de beantwoording niet dat er een scherp debat heeft plaatsgevonden.

De voorzitter: Mevrouw Van de Vooren.

Mevrouw Van de Vooren: Dank u wel, voorzitter. Ik dacht eerst van, ik hoef hier niks over te zeggen, want als ik het agendaverzoek las, dan wilden de partijen vooral hun teleurstelling uiten over dat er geen onderzoek naar flexwoningen of in ieder geval minimaal is gekeken naar flatwoningen in Rijnenburg. Ik kan me die teleurstelling helemaal voorstellen. Natuurlijk delen wij dat niet en denken we dat dat het enige juiste antwoord is. Dat hebben we ook uitgebreid in het gesprek wat inderdaad in de motie staat en wat we in de Staten hebben gevoerd, hebben we een uitgebreid betoog over Rijnenburg gehouden en waarom dit voorstel daar niet in paste. Namelijk dat we niet ... Een van de redenen waarom we dit niet hebben gesteund, een van de vele redenen waarom we dit niet hebben gesteund, is dat we niet op de stoel van de gemeente Utrecht moesten gaan zitten. Nou komt dat toch weer een beetje terug van, hoe kunnen we daar nu wel op gaan zitten? Dat vind ik dan toch een beetje jammer dat op die manier de teleurstelling over de uitvoering van de motie wordt omgebogen. Wat ons betreft, is deze motie gewoon afgedaan. Als we het over woning bouwen in Rijnenburg gaan hebben, dan zou daar goed agendavoorstel voor moeten liggen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. U heeft een interruptie van mijnheer Hossain.

De heer Hossain: Voorzitter, is mevrouw Van de Vooren het met ons eens dat net zoals met de energietransitie, de woningcrisis en het aanpakken daarvan, een gemeenteverstijgend probleem is?

De voorzitter: Mevrouw Van de Vooren.

Mevrouw Van de Vooren: Kijk, er is inderdaad ... Dat is de exacte reden waarom er iets in het coalitieakkoord over is opgenomen. Dus daarom begrijp ik niet waarom deze motie nog moest komen en na alle argumenten die wij hebben gedeeld, dat nu die teleurstelling ... Alsof het een hele verrassing zou zijn dat dit de reactie zou zijn. Nee, die begrijp ik niet. Als iets gemeenteverstijgend is, natuurlijk moeten wij er dan iets van vinden. Vandaar dat we daar afspraken over hebben gemaakt. We gaan er gewoon van uit dat zowel dit college als het college van de gemeente Utrecht, dat we daar constructief mee in gesprek gaan. Maar de uitvoering van deze motie, daar zijn wij klip-en-klaar over. Daar waren wij toen tegen, daar zijn we nog steeds tegen. Ik vind het goed dat u uw teleurstelling met uw collega's wil delen, maar dan hoeven we het hier nu niet over te hebben.

De voorzitter: Mijnheer Hossain.

De heer Hossain: Voorzitter, dan hoor ik GroenLinks eigenlijk zeggen van, wij wilden niet dat de motie werd uitgevoerd, dus we zijn eigenlijk blij dat hij niet echt goed is uitgevoerd. Daar hebben wij wel dan moeite mee. Begrijp ik mevrouw Van de Vooren zo goed?

De voorzitter: Mevrouw Van de Vooren.

Mevrouw Van de Vooren: Nee. Ik heb beargumenteerd dat wij überhaupt geen motie hadden moeten aannemen waarbij we op de stoel gaan zitten van de gemeente Utrecht. Dus het gesprek an sich kon plaatsvinden, daar is geen motie voor nodig. Maar dat we een onderzoek zouden faciliteren over flexwoningen op een locatie in een gemeente, ik ben er echt heel uitgebreid toen in mijn betoog op ingegaan, waarom deze locatie, waarom flexwoningen, waarom gaan we niet kijken, wat doen we over vijftien jaar bijvoorbeeld met flexwoningen? Zoveel alternatieven heb ik geboden van hoe we ook naar onze overstijgende rol kunnen kijken. Maar, nee, de motie ging echt in over én specifiek flexwoningen én op deze locatie. Daarmee gingen we op de stoel zitten van de gemeente. Dan denk ik niet dat je verbaasd moet zijn met de beantwoording die er nu ligt. Dat daar teleurstelling over is, dat mag en dat heb ik gelezen.

De voorzitter: Mevrouw Van de Vooren, u heeft meerdere interrupties. De eerste is van mevrouw Ghijsels.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Ik bemerk zelf juist nu een heel inhoudelijk debat over waarom daar wel of niet flexwoningen zouden moeten komen, of argumentatie. Terwijl waar wij toch op doelen, is in ieder geval de argumenten die worden aangegeven in de brief als motivatie waarom verder onderzoek et cetera niet door kan gaan. Dus laten we het daar dan op houden. Is de motie voldoende uitgevoerd? Niet over de inhoud van de motie.

De voorzitter: Interrupties graag kort, een korte vraag, korte stelling.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Mijn vraag is, zullen we dan, zoals u zelf betuigt, niet te veel op de inhoud ingaan van of daar wel of niet een woningbouwlocatie moet komen, maar over de besluitvorming?

Mevrouw Van de Vooren: Ik betoog dat we niet op de stoel van de gemeente Utrecht moeten gaan zitten.

De voorzitter: Punt. Mijnheer Draisma, u krijgt als laatste de mogelijkheid tot een interruptie op mevrouw Van de Vooren. Daarna ga ik over naar de beantwoording van GS. Excuses, we lopen uit de tijd, ik moet

daarop ingrijpen. We hebben ook nog een tweede termijn, waarbij u met elkaar dit gesprek ook kunt voeren. Dank u wel. Mijnheer Draisma.

De heer Draisma: Voorzitter, eens dat we niet op de stoel van de gemeente moeten zitten, dat spreekt CDA aan. Alleen ik ben een nieuw commissielid en u kijkt wel heel erg terug. Ik kijk er misschien wat onbevangener tegenaan, maar ik zie de gemeente Utrecht in ontwikkeling van Rijnenburg wel als gewoon een belangrijke partner van provincie en Rijk. Dus je hoeft niet bij elkaar op de stoel ...

De voorzitter: Mijnheer Draisma, ik ga even een beetje strenger zijn dan net. Wat is de vraag?

De heer Draisma: Mijn vraag is meer zo van, op de stoel zitten, dat klinkt wel heel erg terugblikkend. Kunt u zich ook indenken dat de provincie als partner en misschien met het Rijk erbij wel in gesprek hierover kunnen gaan met de provincie Utrecht en ziet hij ook de urgentie van de noodzaak om flexwoningen daar te realiseren?

De voorzitter: Mevrouw Van de Vooren.

Mevrouw Van de Vooren: Dat ben ik helemaal met u eens. Ik vind dat we in gesprek moeten gaan met al die gemeentes over hun specifieke concrete locaties en hun plannen daar zo en hoeveel ze gaan bouwen en dat we inderdaad aan de aantallen gaan voldoen zoals we die hebben afgesproken. Maar specifiek deze locatie ontwikkelen door ook nog eens invulling te geven aan wat we daar bouwen, dat is echt aan de gemeente Utrecht.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van Muilekom, ik heb begrepen dat u in eerste instantie de beantwoording doet. Blijft er nog wat punten liggen, dat mijnheer Van Essen dat digitaal aanvult. Gaat uw gang.

Gedeputeerde Van Muilekom: Dank u wel. Ik zie dat de heer Van Essen via de auto in de auto aanwezig is. Ik vind dat we wel even een goede discussie hebben om even te gaan, waar hebben we het over en wie is aan zet waarvoor? Om heel eerlijk te zijn, toen de motie werd ingediend, hoopte ik dat daar locaties uit zouden komen waar we met flexwoningen van start zouden kunnen gaan. Tegelijkertijd hebben collega Van Essen en ik samen een overleg gehad, ook met twee wethouders van de stad Utrecht, en hebben we eigenlijk wel gezegd van, het is nu eigenlijk niet het moment om dat te doen. Eigenlijk niet dat ze helemaal geen flexwoningen willen, maar omdat ze hebben gezegd, wij zijn volop bezig om de grootste woningbouwlocatie in Nederland, ik zeg het nog maar even, als je kijkt naar heel groot Merwede, Merwede, Kanaalzone, A12, Rijnenburg, dat is een locatie van meer dan 60.000 woningen, om dat samen op de agenda te krijgen. Dat is niet alleen nu met Prinsjesdag. Maar wij hebben het Rijk daar keihard bij nodig. Als wij niet een gezamenlijke boodschap hebben vanuit provincie en Rijk voor deze propositie waarbij miljarden gevraagd worden van het Rijk, dan gaat die hele woningbouwontwikkeling daar niet zo van de grond komen. Wat we wel hebben gezegd, dat hebben we ook in de brief benoemd, dat we het BO-MIRT, dat is volgend jaar, daar worden nu allerlei voorbereidingen voor getroffen, dan moet duidelijk gaan worden hoe die ontwikkeling zou voortzetten en ook waar de vlekken komen waar die permanente woningbouw gaan plaatsvinden. De stad Utrecht, het college, heeft eigenlijk gezegd van, wat ons betreft, is dat echt, om nu even een locatie aan te wijzen, te vroeg. Want het vergt in die polder, zeg ik maar even, grote investeringen om te plaatsen. We hebben het over water en bodem sturend gehad, over de voorzieningen, over elektriciteit en weet ik het allemaal. Dus het is niet dat de stad Utrecht heeft gezegd, we willen het helemaal niet. Wij willen eerst in BO-MIRT grote afspraken hebben over het totale plan en waar het dan kan. Wat mij wel bemoedigt even over de stad Utrecht, anders lijkt het net alsof stad Utrecht helemaal niks doet, ze zijn wel met vijf grotere flexlocaties bezig in de binnenstad. Daar zijn wij zelf ook bij betrokken, ook vanuit het programma Versnelling woningbouw. Dat gebeurt ook op allerlei plekken. Daar ben ik op zich ook blij mee.

De voorzitter: Een interruptie van mijnheer Berlijn.

De heer Berlijn: Dank u wel. Ik hoor de gedeputeerde zeggen, flexlocaties in de binnenstad. Dan gaan we weer, dat is gewoon het paradepaardje van de gemeente Utrecht, alles binnenstedelijk. Ik was een tijdje geleden bij een bijeenkomst van de gemeente en daar werden op de meest vreemde plekken flexwoningen gebouwd. Tussen spoorlijnen et cetera. Dus hebben we ons niet te makkelijk hier met een kluitje in het riet laten sturen dat Rijnenburg onmogelijk is? Want blijkbaar kan het op andere vreemde locaties wel.

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom.

Gedeputeerde Van Muilekom: Kijk, het is ... Ik vond, mevrouw Van de Vooren zei het wel scherp, het is even aan de stad Utrecht waar zij dat willen doen. Soms geven wij daar ook steun aan bepaalde projecten, maar dat moeten wel projecten zijn die ertoe doen, de goede en de juiste woningen. Zij moet aan allerlei eisen voldoen als je woningen wil bouwen, ook als dat vlak bij een spoorlijn is en zo. Maar dat laat ik echt even aan de stad over. Die moeten dat goed en zorgvuldig voorbereiden.

De voorzitter: Mevrouw Blekxtoon, ook nog een interruptie.

Mevrouw Blekxtoon: Ook over dat bouwen tussen de rails. Want hoe kansrijk is dat? Want die vergunningen die kunnen misschien helemaal niet worden toegekend. Dus om dit nu als voorbeeld te noemen dat we niet in Rijnenburg gaan bouwen, maar daar wel, dat houdt misschien geen stand. Dus hoe ziet u dat zelf?

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom.

Gedeputeerde Van Muilekom: Mijn opmerking was eigenlijk meer, ik vind dat de stad Utrecht niet helemaal niets doet. U heeft helemaal gelijk. Die vergunningen en zo, alles moet allemaal goed en zorgvuldig gebeuren, maar het is wel dat ze wel degelijk bezig zijn om met flexwoningen iets te realiseren.

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom, u heeft ook nog een interruptie. Dit gaat echt even over de bevoegdheid van Utrecht. Dus we moeten even terug naar de discussie over de flexwoningen Rijnenburg. Mijnheer Hossain.

De heer Hossain: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat met het BO-MIRT volgend jaar, dat er dan veel meer duidelijk is. Kunnen we dan wel dat onderzoek uitvoeren, als er alternatieve scenario's voor het BO-MIRT liggen? Of is het dan weer het verhaal van, maar het is nog niet uitgewerkt genoeg. Dus mañana, mañana, we gaan het laten doen. Dus volgend jaar, kunnen we het dan wel doen? Want dat zou al winst zijn.

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom.

Gedeputeerde Van Muilekom: Dat is duidelijk afgesproken met de stad Utrecht. Wij willen eerst over ... De vlekken heb je natuurlijk over hoe we het willen gaan inrichten? Dat biedt dan ook de mogelijkheid om te kijken, dan kunnen we ook in beeld gaan brengen, waar investeringen, die ook keihard nodig zijn natuurlijk ... Maar dus in die volgorde. Dus weet gewoon, we zijn ontzettend op zoek naar locaties, ook voor dit soort typen woningen, die ook nog wel betaalbaar en te realiseren zijn. Dus dit is ook de afspraak die we hebben gemaakt ...

De voorzitter: Vervolgt u uw betoog. Volgens mij was dit duidelijk. Ik ga een klein beetje op de tijd letten, want anders is het zo zonde als we al deze belangrijke punten vandaag niet kunnen bespreken.

Gedeputeerde Van Muilekom: Misschien nog één ding zeggen, dan kan de heer Van Essen misschien nog even iets invullen over de afspraken die we hebben. Het is niet alleen de stad en de provincie, het is ook de gemeente Nieuwegein, omliggende gemeenten, het is ook het waterschap die betrokken is bij heel die uitwerking, wat kan wel en wat kan niet? Dus het is ... In die zin wordt er al met heel veel aspecten rekening gehouden en we weten ook dat het waterschap ook wel kanttekeningen heeft gezegd van, waar kun je het wel en niet doen? Ik heb nog één opmerking, en dan geef ik echt het woord aan de heer Van Essen, aan de heer Schaddelee. U heeft helemaal gelijk, tot en met 2030 hebben wij een soort overprogrammering in plannen, iets van 130 procent voor woningbouw, tot met 2030. Een deel van die plannen, zeker in de komende jaren, die zijn nog een beetje zacht. Dus ik ben met de gemeente bezig om ze te drukken, maak die plannen zo hard mogelijk. Er vallen ook altijd plannen af, zodat je ook echt tot die productie gaat komen. Als je kijkt naar de langere periode na 2030, dan ontbreekt er echt plancapaciteit. Daarvoor is deze exercitie wel nodig.

De voorzitter: Mijnheer Van Muilenkom, lukt ... Nog een interruptie van mijnheer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, een verduidelijkende vraag. Hoorde ik een toezegging dat we volgend jaar bij de BO-MIRT dus in ieder geval het gesprek kunnen hebben over wat de toekomst is van Rijnenburg? Welke inbreng kunnen wij meegeven en wanneer zijn we daarvoor in positie als Staten dat u meeneemt in de gesprekken voor de BO-MIRT?

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom.

Gedeputeerde Van Muilekom: Ik denk, die propositie die nu gemaakt gaat worden hoe we die grote woningbouwlocatie, inclusief Rijnenburg, met alle ov-voorzieningen, het gaat om miljarden, u gaat daarover dadelijk, want als provincie hebben wij daar dadelijk een mening over. Als provincie gaan we dadelijk ook middelen daarvoor beschikbaar stellen. Dus dat hele plan wat daar moet gaan komen, als dat al doorgaat, u bent daarvoor aan zet natuurlijk op een gegeven moment. Op het moment dat dat duidelijk is, de vervolgstap zei ik net al, dat hebben we afgesproken, dan kunnen we ook gaan kijken over locaties voor flexwoningen. Maar misschien dat de heer Van Essen, want die heeft nog misschien laatste informatie nog ter aanvulling.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen: Dank, voorzitter. Ik kwam toevallig hiernaartoe vanuit Den Haag, waar ik overleg had met hoge ambtelijke medewerkers vanuit diverse ministeries en de gemeente Utrecht over de Merwedelijn, zei ik net tegen de heer Hossain, ook in relatie tot woningbouwlocaties, waaronder ook Rijnenburg. Dus dat gesprek wordt wettelijk vandaag gevoerd. Dat gaat inderdaad ook over de lobby van, hoe kunnen we zorgen dat ook middelen die het nieuwe kabinet beschikbaar stelt ook deels in deze regio landen om de grote bereikbaarheidsproblemen voor de woningbouw die we hier in het hart van het land hebben ook verder kunnen helpen? Want inderdaad, ik denk, dat kunnen we denk ik niet vaak genoeg tegen elkaar zeggen, wat wij hier gaan doen qua woningbouw is inderdaad uniek in het land. Wij hebben het inderdaad over de grootste woningbouwlocatie van het hele land die wij hier met elkaar ... Dat gaat niet alleen over Rijnenburg in relatie tot Groot Merwede, dat geheel. Nieuwegein City, dat is gewoon eigenlijk één stedelijke ontwikkeling, is gewoon de grootste woningbouwlocatie van Nederland. Dat vraagt dus ook enorme investeringen.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen, één technische interruptie. Uw pasje even in het apparaat. Dank u wel.

Gedeputeerde Van Essen: Dus dat gesprek vindt plaats. Ik kan wel tegen de heer Van den Dikkenberg zeggen, natuurlijk staat zo'n BO-MIRT ... Want er loopt op dit moment al een MIRT-onderzoek over Groot Merwede en Rijnenburg. Dat is al onderwerp van gezamenlijke studie. Dus het is ook, ik hoor heel vaak,

een onwillige gemeente. Ik herken het niet. Ik was vorige week drie dagen op stap met de gemeente Utrecht, op initiatief van de gemeente Utrecht, met ontwikkelaars uit Rijnburg om inspiratie op te doen hoe die polder op termijn vorm kan geven. Dus het beeld van een gemeente Utrecht die niks zou willen, ik herken het niet. Ik zie een interruptie, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Ghijsels, excuses. U heeft het woord.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Kijk, u heeft het nu over recentelijk acties en activiteiten en dat is hartstikke goed. Maar wat ik eerder in mijn betoog ook zei, er wordt natuurlijk al vijftien of zo niet langer over deze potentiële woningbouwlocatie gesproken. Het storende vind ik wel dat nu als belangrijkste argument toch dat besluitvorming nog niet afgerond is et cetera, et cetera. Dan is mijn belangrijkste punt niet dat er nu iets gebeurt, maar hoe kijkt u terug naar een twintig jaar besluiteloosheid?

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Ghijsels. De laatste zin was perfect. De inleiding mag wat korter. Dank u wel. Mijnheer Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen: Voorzitter, ik denk dat, Rijnburg stond ook lang niet op stapel als woningbouwlocatie in de gemeente Utrecht. Er was natuurlijk ook gewoon een heftig politiek debat met verschillende stellingnames. Realiteit is dat in het coalitieakkoord van de gemeente Utrecht en provincie Utrecht en het Rijk denk ik, dus het regeerakkoord staat trouwens niet genoemd, maar als je op hoofdlijnen kijkt, daar veel overeenstemming tussen zit. Dat biedt natuurlijk ... Dat geeft een perspectief. Dus het is inderdaad, dat heeft lang geduurd. Andere kant waren er natuurlijk ook heel veel andere locaties waar nu heel hard gebouwd wordt. Vanmorgen nog een letterlijke complimenten van het ministeries die zeggen, gemeente Utrecht komt de afspraken na, als het gaat om woningbouw en wat zit hier veel potentie. Dus ik bedoel, dat is misschien ook wel eventjes, dat is hoe de beleving vanuit ministeries die het overzicht hebben over het hele land. Dus dat is denk ik ook wel goed om hier terug te leggen. De discussie gaat niet over een motie die vraagt over flexwonen. Wat de gemeente Utrecht denk ik begrijpelijkerwijs zegt, in een polder waar niks is, als je daar voor flexwonen gaat investeren, dan moet dat wel in lijn zijn met die definitieve ontwikkeling. Dus laten we ook met elkaar die planvorming concreet maken. Daar wordt aan gewerkt. Gemeente is ook bezig met verkenningen. Daar komen ze binnenkort mee naar buiten. Heeft de raad ook omgevraagd. Er is een bestuurlijke regietafel ingericht met de gemeente Utrecht, gemeente Nieuwegein, provincie Utrecht om ook verder planvorming, onderzoeken en zo gezamenlijk op te pakken, ook in relatie tot de samenwerking U-Net. Dus er gebeurt heel veel. Dat is denk ik ook nodig. Op een gegeven moment, dat heeft de gemeente Utrecht ook aangegeven, ook in het gesprek want de heer Van Muilenkom en ik met beide wethouders hadden, op dit moment is de lijn heel duidelijk van, wij zien op dit moment geen ruimte voor flexwonen, maar op het moment dat die planvorming verder is en het kristalliseert iets uit, dan zou het best kunnen zijn dat daar mogelijkheden voor staan. Maar dan kan je ook veel gericht dat gaan vormgeven dan dat je nu zegt van, we gaan ergens in een weiland twintig keten neerzetten en daar moeten mensen wonen. Hoe ze er komen, daar gaan we iets voor aanleggen, maar we weten straks niet of het de goede weg is. Daarvan zegt de gemeente Utrecht, dat vinden we niet verstandig. Ik denk ook, het is uiteindelijk ook echt een keuze aan de gemeente Utrecht. Volgens mij moeten we niet op die stoel gaan zitten. Sterker nog, ook een aantal fracties die ik hoor zeggen van, instrumentarium, ik denk dat we de heel constructieve samenwerking met de gemeente Utrecht en het Rijk voor die verstedelijkingsontwikkeling ook wel moeten koesteren. Dat vraagt ook wel respect voor elkaars rol en voor bestuurlijke relaties.

De voorzitter: Mooie afsluitende woorden. Dit was een antwoord op een interruptie. Daarvoor was het antwoord erg lang, maar ik begrijp, u heeft al die tijd niks kunnen zeggen. Dus dan moeten het er even uit. Twee korte interrupties. Daarna wil ik echt de eerste termijn afronden. Want wij lopen uit de tijd, mensen. Dus mijnheer Hossain en mijnheer Daniels. Mijnheer Hossain als eerste.

De heer Hossain: Dank u wel, voorzitter. Ik vroeg me af, hoe kunnen we er dan voor zorgen als Staten dat we in al die bestuurlijke afspraken en overleggen die leiden tot zo'n MIRT-scenario, dat we er ook input en voeding aan kunnen geven, zodat we niet straks voor zo'n fait accompli staan. Ten tweede, is dan ook de verwachting dat we kort nadat het BO-MIRT er is, dat we dan wel uitvoering kunnen geven aan die motie? Dus hoor ik u ook zeggen, we houden hem een jaar aan en dan gaan we hem wel uitvoeren?

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom. Excuses. Dat is automatisch van vanochtend nog. Mijnheer Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen: Kijk, twee dingen. Misschien één is, hoe betrekken we de Staten bij het BO-MIRT? U krijgt altijd vooraf en achteraf aan het BO-MIRT een brief met wat de agenda is en wat onze inzet is. Als het natuurlijk voortgang is op de dossiers rond de MIRT-verkenning, MIRT-onderzoek, dan wordt u daar meteen ... Kijk, daar kan ook financiële vraag natuurlijk achter weggelaten worden. Dus daar wordt u absoluut veelvuldig in meegenomen het komende jaar. Dat kan ik u zeker toezeggen, ook samen met collega Van Schie, die natuurlijk ook vanuit zijn portefeuille Mobiliteit erbij betrokken is. Dat onderzoek, of dat gestart kan worden, ik vind dat echt ... Kijk, dat is misschien ook meer aan de heer om. Dat gaat echt over flexwonen specifiek. Kijk, de gemeente zegt, dat kan je niet los van elkaar zien. Ik vind niet dat wij op de stoel moeten gaan zitten. Dat blijft zo. U kunt natuurlijk op een gegeven moment het gesprek aangaan van, wat is het moment om daar weer naar te kijken? Flexwonen heb ik het dan over. Maar dan moet denk ik eerst die definitieve woningbouw iets verder uitgekristalliseerd zijn. Daar wordt gewoon vandaag hard aan gewerkt.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Daniels.

De heer Daniels: Als je die flexwoningen zou willen bouwen, dan mogen die onder geen enkele voorwaarde tot vertraging van de permanente woningbouw leiden. Als je nu dus weer een jaar later gaat praten en die flexwoningen moeten iets van vijftien jaar staan om rendabel te zijn, maak je dan niet steeds waarschijnlijker dat je dan al eigenlijk door uitstellen een keuze maakt?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen. Mijnheer Van Muilekom. Het is voor mij ook ...

Gedeputeerde Van Muilekom: Eén, belangrijk is dat het op locatie komt, dat je investeringen doet die later voor die permanente woningbouw geschikt is. Dit gaat over een woningbouwlocatie van 10.000, 20.000, 30.000 woningen. Dus die woningen die worden niet allemaal tegelijk gebouwd. Dus ik denk, op het moment als je keuzes maakt op een gegeven moment dat je zegt van, dit zijn locaties waar flexwoningen gaan komen, ik denk dat de gemeente Utrecht en wij ook beetje slim zullen kijken dan van, laat die locaties dan over vijftien jaar aan bod komen, zodat ze ook in de hele exploitatie en zo ook de financiering rond kunnen krijgen. Maar ik zeg al, dat is echt finetuning eventjes om te doen. Maar die woningen die staan er niet in twee, drie jaar. Dat is echt een periode van tien, vijftien jaar denk ik wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Muilekom. Dit was het einde van de eerste termijn. We gaan over naar de tweede termijn, waarbij ik graag zie dat er wordt gereageerd op elkaar, geen verklaringen maar interactie. Ik geef mevrouw Hoek van 50PLUS als eerste het woord, want die had helaas net de interruptie gemist. U bent ...

Mevrouw Hoek: Dank u wel, voorzitter. Ik moet eventjes weer stoom terugbrengen. Ik wil toch nog even gewoon een opmerking maken dat u zegt, dat is dan voor de gedeputeerde Van Essen, dat de gemeente Utrecht een compliment heeft gekregen omdat ze zich zo aan van alles houden. Mijn vraag aan u is, wat vindt u ervan dat de stad Utrecht, de gemeente Utrecht met 35.000 woningzoekenden Woningnet leeg trekt, daardoor de omliggende gemeentes ... Dus daardoor ten nadele is van de omliggende gemeentes die gewoon minder woningzoekende hebben, maar wel lange wachtlijsten. Wat vindt u ervan dat Utrecht dat

wel doet en ondertussen niet coöperatief is om gewoon de plannen constructief ... Te denken om de plannen van Rijnenburgerpolder wel te realiseren, namelijk woningen. Dan heb ik ... Een flexwoning is vijftien jaar en over vijftien jaar zullen er alweer andere woningen vrijkomen. Maar het gaat ook om gewoon woningen te realiseren voor nu en later.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Hoek. In de tweede termijn is het niet meer de mogelijkheid om vragen te stellen aan GS. Het was ook een vraag in de herhaling volgens mij van het vorige onderwerp. Toen had u hem ook al gesteld. Zijn er nog andere mensen die ik het woord kan geven over dit onderwerp? Mijnheer Hossain.

De heer Hossain: Dank, voorzitter. Excuus voor de lange tijd die dit agendapunt in beslag heeft genomen. Ik denk, wel nuttige discussies. Ik probeer het wel verder kort te houden. Wat ons betreft, moeten we dus zeker als Staten heel erg gefocust blijven op die BO-MIRT, want dat wordt ontzettend belangrijk en we willen daar ook aan het stuur zitten voor wat er dan uiteindelijk gaat komen met die grootste woningbouwontwikkeling. Want wij zien veel kansen in Rijnenburg, maar we willen net zoals PvdA die feiten op tafel hebben. Ten tweede zien we dus alle aanleiding om die motie, dat die aangehouden wordt of dat we hem opnieuw indienen over een jaar, anderhalf jaar in overleg met de gemeente, omdat wij nog steeds denken dat ook als het duidelijker wordt wat er komt, er potentie ligt voor flex en tijdelijke woningen, om ook de acute nood een klein beetje het hoofd te kunnen bieden. Dus wij blijven zeker verwittigd van dit dossier. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Hossain. Als de vergadering uit de klauwen loopt, dan is er maar één schuldige, en dat ben ik. Mevrouw De Widt, heeft u een interruptie op mijnheer Hossain?

Mevrouw De Widt: Eigenlijk een onderstreping van zijn betoog, want ik vind het net als hij heel erg belangrijk dat wij ontzettend goed aangesloten zijn op deze hele grote ontwikkeling en vooral dan de scherpte op wat onze rol daarin is, dat wij niet op de verkeerde stoelen gaan zitten, maar wat moeten we hier eigenlijk wel mee, wat kunnen we hiermee?

De voorzitter: Mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Ik sluit me ook aan bij deze twee voorgaande sprekers, want wij betreuren het dat die versnelling, dat daar zo moeilijk over wordt gedaan inderdaad. Dus belangrijk dat wij zo goed mogelijk in positie worden gebracht om daar nog invloed uit te oefenen? Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Geen andere reacties meer op dit onderwerp? Dank u wel. Dan sluiten we hiermee de tweede termijn af. U krijgt binnenkort een Statenvoorstel met de motielijst en dan beslissen we of de motie hiermee wel of niet is afgedaan. Daar kunt u dan een nieuwe discussie aan wijden. Excuses. Maar goed, zeker zinvol gesprek en ook fijn dat de heer Van Essen in ons midden is nu.

9. SV Zomernota 2024

De voorzitter: Dan gaan we over naar het volgende agendapunt, maar niet eerst voordat ik de heer Van Essen het woord heb gegeven voor de mededelingen, omdat hij niet in de gelegenheid was om dat vanochtend te doen. De heer Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen: Dank voor de flexibiliteit in de agenda, voorzitter. Terugblik op de studiereis die heb ik net al in het vorige agendapunt vervlochten, dus die is daarmee ... Bent u daarvan op de hoogte wat daar gebeurd is. U krijgt er ook nog een verslag van overigens wat de lessen zijn die daar geleerd zijn. Was bijzonder inspirerend en nuttig. Een andere is, het was daar Malmö en Kopenhagen, en voor wie de angst heeft dat daar gevlogen is, kan ik u bevestigen dat we allemaal met de trein zijn gegaan. Die reed nog vrij

aardig op tijd ook. Ik heb een andere commissie vanuit een zaaltje in Hamburg kunnen doen, dus dat kan allemaal prima gecombineerd worden blijkbaar weer in de moderne tijd. Andere mededeling gaat over een ander woningbouwontwikkeling, u ook niet onbekend, het Hessingterrein, Verwelius in de Bilt. Daar is het bestemmingsplan van vastgesteld in de gemeenteraad. Achttien stemmen voor en acht tegen, waarbij ook nog een amendement is aangenomen en ook een motie. Amendement dat ook het plan iets heeft gewijzigd en dat ligt nu bij de Raad van State uiteindelijk, of dat ligt ter inzage in de Raad van ... Afhankelijk van de uitkomst daarvan, het definitief worden of natuurlijk nog een vervolg bij de Raad van State krijgen. Dus dat gaan we zien, dat wachten we af. Maar ook omdat het nogal in uw belangstelling ligt, leek het me goed om dat hier te melden.

De voorzitter: Dank u wel voor deze mededelingen. Dan gaan we over naar agendapunt 9, het Statenvoorstel Zomernota. In deze commissie bespreken we de onderwerpen die betrekking hebben, die thuishoren in de commissie ROW. In de eerste termijn kan GS nog uw vragen beantwoorden en in de tweede termijn vraag ik ook echt wel aan de fracties of er voornemens zijn voor moties en amendementen op dit voorstel, zodat we elkaar daarover kunnen bevragen, in gesprek kunnen gaan en dat we een beetje een beeld krijgen van, op wat voor manier wordt de Zomernota besproken in de Staten? Bij de bespreking van de Zomernota gaan we netjes alle partijen langs op de volgorde, zoals dat ook in de Staten gebeurt. Dus ik geef in de eerste termijn als eerste de BBB hierover het woord. Is dat mevrouw Ghijsels? Ja.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Ik ga het proberen iets korter te houden, want ik had een heel betoog, die ga ik inkorten. Eigenlijk vielen ons twee dingen op. Ten eerste, heel veel van die RO-doelen die staan op groen, maar zijn wat ons betreft ... Of richten zich feitelijk enerzijds op de beoordeling van werkprocessen en we missen de urgentie voor wat betreft het woningtekort, of we spraken eerder van ochtend over huisvestingstekort. Geef het een naam. Daar zie ik geen effectieve meting van terug. Dat is het eerste punt. Daarnaast zien we verschuiving natuurlijk van woningbouwversnelling naar de regie op volkshuisvesting. Daar maken we ons wel een beetje zorgen om, in die zin, een deel van de regie op volkshuisvesting kan heel goed zijn, een extra pressiemiddel. Maar een deel, waarbij we met name het hebben over welke groepen mogen waar wonen, ouderenvesting, jongerenvesting, het is hartstikke belangrijk thema, alleen als we daar als provincie ook allerlei nieuwe ambtenaren op gaan aannemen, terwijl gemeenten, corporaties, ontwikkelaars daar al een hartstikke goed beeld op hebben, dan zou ik dat een ... Ik maak me zorgen voor het besteden van dat soort middelen, temeer, en dat is mijn slotzin, de realisatie van woningbouwprojecten, en dan spreek ik meer vanuit mijn eigen vakgebied, het is af en toe tenenkrommend aan de hoeveelheid ambtelijke vragen en processen, voordat je bij de realisatie komt. Dan wil ik daar één voorbeeld, een vraag die wij kregen. U gaf aan dat voor de gemeente X behoefte is aan woningen. Wij verzoeken u documenten te leveren waaruit blijkt dat er sprake is van woningnood en op welke manier uw project kan bijdragen aan een oplossing in dit probleem. Het is maar een voorbeeld van de hoeveelheid vragen die gewoon tempo in processen bemoeilijkt. Dus kortom, niet nog meer bureaucratie, liever minder.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Ghijsels. De ChristenUnie. Nee, excuses. GroenLinks. Mevrouw Van de Vooren.

Mevrouw Van de Vooren: Nee, dank u wel.

De voorzitter: VVD, de heer Gilissen of de heer Hossain. De heer Hossain.

De heer Hossain: Voorzitter, dank aan alle ambtenaren voor het wederom harde werk dat ze hebben verricht. Het voelt een beetje gek om op de drempel van de herfst in september over Zomernota te spreken, want volgende maand hebben we alweer de begroting. Dus goed dat de P&C-cyclus wordt

herzien. Voor deze Zomernota stellen we onze vragen en hebben we ze gesteld in andere commissies. We bewaren meer algemene reflecties voor de begroting. Dus dank u.

De voorzitter: Dank u wel. D66, mevrouw De Widt.

Mevrouw De Widt: Geen woordvoering, dank u wel.

De voorzitter: Het CDA, mijnheer Draisma.

De heer Draisma: Goed op weg, voorzitter. Verder geen opmerkingen.

De voorzitter: De PvdA, mijnheer Adriani. Geen bijdrage. Partij voor de Dieren, mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Dank u wel. In deze zaal hadden we in de commissie FAC een discussie over de methodiek. Daar wil ik eigenlijk nog één puntje aan toevoegen. In de eerdere discussie met onder andere gedeputeerde Has Bakker hebben we aangevoerd dat als je constateert dat er een aantal rode bolletjes zijn, waarbij je constateert dus als GS dat je niet op koers ligt met je tempo of met je uitvoeringsprogramma, dat er dan eigenlijk een voorstel bij hoort van GS van, en hoe gaan we daar dan mee om in de Statenbrief? De heer Bakker was daar gelukkig positief over en ook andere partijen als VVD en PvdA hebben daaraan bijgedragen. Die hebben gezegd, dat vinden wij ook een goed idee. De groene bolletjes die staan nu allemaal in het stuk. Eigenlijk zien we heel veel groene bolletjes. Alles ligt op koers, maar we kunnen dat niet controleren. Dat is een uitvloeisel, weet ik wel, van onder anderen de commissie Janssen. Maar wat wel enorm zou helpen voor ons als Statenleden in onze controlerende rol, is dat er dan weliswaar geen toelichting bij staat, maar misschien wel een verwijzing, een linkje van, waar kunnen we dan die antwoorden wel vinden? Waar kunnen we dan inderdaad zien dat het allemaal op groen staat? Dat zou eigenlijk mijn verzoek zijn. Een tweede punt is, als wij die Zomernota bekijken, dan zien we dat 98 procent van de doelen lekker op koers liggen en dat hooguit een kleine bijstelling gewenst is. Dat zijn de oranje en de groene bolletjes. Dat betekent dat we dus 98 procent van de geplande acties kennelijk uitvoeren zoals we die hebben afgesproken. Dat lijkt ons eigenlijk wel heel sterk. Dat betekent ook dat we, als we dit constateren, dat we helemaal op koers liggen op de realisatie van onze doelen. Dat hebben we gezien bij de beschouwing van bijvoorbeeld het vorige coalitieakkoord, is dat vaak niet het geval. Dus onze vraag is eigenlijk, brengen we niet goed in beeld hoe onze stand van zaken er is? Of is er na de eerste vier maanden iets gebeurd waardoor er misschien een andere situatie opgetreden is? Of hebben we niet goed in beeld met deze beleidsafspraken die getoetst worden in de Zomernota, sluiten die beleidsafspraken dan onvoldoende aan bij de doelen die we willen realiseren? Dat is onze inbreng. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Travaille. U zei het zelf eigenlijk al. Dit heb ik al besproken in de commissie FAC. Het is ook heel technisch en heel procedureel, en niet zozeer heel erg gericht op deze commissie. De betrokken gedeputeerde is hier ook niet aanwezig, dus ik weet niet of er beantwoording kan komen op uw specifieke vraag. Dat is eigenlijk even wat ik misschien denk. Maar misschien verrassen ze ons en komt er wel een antwoord. De ChristenUnie, mijnheer Schaddelee.

De heer Schaddelee: Dank u wel, voorzitter. Onze controlerende functie nemen wij natuurlijk hartstikke serieus. We hopen dat de aanwezige collegeleden ook trillend op het puntje van hun stoel zitten. Wij hebben de Zomernota heel kritisch gelezen, maar wij hebben helaas niets anders dan heel veel waardering daarvoor en geen kritische vragen. Dus u ontsnapt maar net. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. UtrechtNu!, mijnheer Berlijn. Geen bijdrage. Volt, mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Dank, voorzitter. Ook in andere commissies is al gesproken over de betekenis van die groene bolletjes. In die zin sluit ik mij toch aan bij de woorden van heer Travaille, omdat dit wel alle

commissies treft. Dan op de inhoud, wij zullen het proces voor de wijziging van de omgevingsvisie en Omgevingsverordening kritisch volgen. We vragen aan gedeputeerde een toezegging om participatie en cocreatie duidelijk uiteen te zetten in de startnotitie die eind dit jaar verwacht wordt. Dank, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Blekxtoon. Ook dit weer, raakt dit dan de Zomernota, of is dit echt de discussie die we moeten hebben naar aanleiding van 9 oktober over de omgevingsvisie en -verordening? Goed, dat laat ik ook even aan de beantwoording. Ik wil er alleen even deze kritische noot bij plaatsen. Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Om daar even op te reageren, want kijk, het is denk ik wel goed om dat te constateren bij meerdere commissies. We zien bijvoorbeeld bij deze commissie ook weer, alles staat op groen. Dan krijg je zo'n reactie als van de heer Schaddelee, alles staat er goed voor, fijn, we kunnen weer verder. Het treft wel onze controlerende rol als PS. Daar stellen wij vragen voor. Die kunnen we inderdaad bij FAC stellen, maar die kunnen we ook net zo goed stellen bij de inhoudelijke commissies, waar we eigenlijk die toetsing op willen plaats laten vinden. Dank u.

De voorzitter: Daar had ik ook alle begrip voor, maar het was meer van, is dit de plaats om hem te stellen? En of er dan ook een voldoende antwoord voor u komt. Daar zat eigenlijk meer mijn link. Dit ging over de omgevingsvisie en -verordening. Mevrouw Ghijsels.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Eigenlijk bracht ik als eerste hetzelfde punt aan. De heer Travaille zei het misschien wel duidelijker. Kan je niet, want ik mis ook de link naar, hoe effectief is nou alles, als alles op groen staat en het zijn met name werkprocessen die goed lopen, is het niet op de een of andere manier beter meetbaar door het uiteindelijke doel?

De voorzitter: Was dit een interruptie op mijnheer Travaille? Een aanvulling. Mijnheer Adriani.

De heer Adriani: Voorzitter, ik wilde dat in de tweede termijn doen, maar het gaat nu toch weer een eigen leven leiden. We hebben in het besluit naar aanleiding van het voorstel van de commissie Jansen afgesproken dat we in de P&C-documenten de activiteiten monitoren en in een versterkte beleidsevaluatie de effecten, omdat je anders voor alle beleidsdoelen een complete evaluatie allemaal in een P&C-document moet proppen. Maar dan helpt het wel, zeg ik ook hier, ik heb ook in de FAC gezegd vorige week, als we onszelf daar ook aan houden, dat we het dan ook bij het bespreken van de P&C-documenten alleen hebben over verantwoording over de activiteiten en bij de beleidsevaluatie hebben over, zijn we tevreden met wat er bereikt wordt?

De voorzitter: Dank u wel voor de aanvulling. SGP, heeft u een bijdrage?

De heer ...: Nee, voorzitter. Ik onderstreep de woorden van de heer Adriani met graagte. Dank u wel.

De voorzitter: PVV, geen bijdrage. Dan de SP, mijnheer Breur of mijnheer Schipper. Mijnheer Schipper.

De heer Schipper: Breur zit erbij, is pure belangstelling. Voorzitter, vorig jaar bij de Zomernota heb ik mijn verbazing al uitgesproken over de techniek achter die groene bolletjes, door meerderen hier gememoreerd. Als ik net de discussie volg over Rijnenburg, dan blijft mijn verbazing over het groene bolletje bij passende woonruimte voor iedereen die aanstaat voor aan de behoefte van iedereen. Ik weet wat voor antwoord ik ga krijgen, maar ik zit ook altijd zo van, stel je voor dat een buitenstaander, een argeloze buitenstaander deze Zomernota onder ogen krijgt en die ziet van, het gaat goed met de passende woonruimte voor iedereen, om maar wat te noemen, dan is het techniek, maar niet ... Het wil er bij mij nog steeds niet in. Als dat een aanleiding is om een keer wat aan te passen in de definitie, dan zou mij dat een lief ding waard zijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Schipper. Forum voor Democratie, geen bijdrage. 50PLUS, mevrouw Hoek.

Mevrouw Hoek: Dank u, voorzitter. Of het hierbij hoort, dat hoor ik vanzelf wel. Over ruimtelijke ontwikkeling, wonen. De vliegbasis komt ook weer even te spraken. Waar 50PLUS zich eigenlijk zorgen over maakt, omdat je dat eigenlijk nergens verneemt, volgens mij is de gedeputeerde die hierover gaat niet aanwezig, dat gaat namelijk over de vervuilde gronden. Van de vliegbasis weten we dus dat het zwaar vervuild is. Maar er komen steeds meer signalen van vervuilde gronden die op dit moment, hoe moet ik dat zeggen, lekken. Dat wil dus zeggen dat er dus voormalige vuilnisbelten en dergelijke van 50 jaar geleden, 40 jaar geleden inmiddels poreus worden, waardoor giftige stoffen toch gemengd worden met oppervlaktewater en dergelijke. Dan weet ik niet of het hierbij hoort. Maar als we woningprojecten gaan ontwikkelen op bepaalde gebieden die vrijkomen, waar, ik weet er een aantal, waar niet op gebouwd mocht worden vanwege de vervuilde ondergrond, wat afgedekt is met twee meter erop gehooft en dergelijke. Dus dat onderdeelje, dat mis ik eigenlijk hierin nu van dat dat wel een zorgpunt is. Verder, in Binnenlands bestuur stond vorige week een heel groot artikel over onderhoud kunstwerken. Ik weet ook niet of dat hierbij hoort, maar die ook langzaam maar zeker eigenlijk niet meegenomen worden in de begrotingen van, dat kon wel. Maar op een gegeven moment is het niet onderhouden van kunstwerken, bruggen en dergelijke, op een gegeven moment dan moet het opeens afgesloten worden want dan is het niet de bovenkant, maar de onderkant, de fundamenten zijn dan verrot van meer dan 100 jaar geleden. Dus ik noem het maar even. Dat is eigenlijk het enige wat ik nu wil zeggen. Hoort dat in dit deel of in een ander deel? Maar ergens hoort het.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Hoek. Het hoort allebei niet hier, maar u heeft de vragen gesteld. Wellicht dat daar een antwoord op komt. Maar ik adviseer u hem misschien ook nog ergens anders te stellen en anders technisch. Dat kan ook nog helpen. Dank u wel.

Mevrouw Hoek: Er worden wel projecten genoemd die ermee te maken hebben, maar niet het onderliggende. Dus misschien ga ik te diep.

De voorzitter: De risico's heeft u het over. De risico's ten aanzien van woningbouw. Heeft u tijd nodig om even af te stemmen? Nee. Wie mag ik als eerst het woord geven? Mijnheer Van Muilekom.

Gedeputeerde Van Muilekom: Ik heb eigenlijk de opmerking van mevrouw ... Over de middelen en zo, voor volkshuisvesting en zo, wat ik al in het begin zei, dat is ook een pleidooi volgende week in die rondetafelcommissie. Als wij nieuwe taken krijgen, dan willen we dat zeker goed doen. Maar dan moeten we ook de middelen ervoor krijgen om onze formatie op orde te krijgen. Dat zal voor de gemeente ook gelden, dus zeker. Even de oproep van de heer Schipper van de SP, ik moet wel even denken aan het groene bolletje bij passende woonruimte. Ik kan u zeggen, we zijn ook met een soort evaluatie bezig met ons huidige programma Versnelling woningbouw, waarbij we eigenlijk zeggen van, wij moeten eigenlijk ook daar waar we op afgerekend worden iets meer in relatie staan tussen de rol die wij als provincie hebben. Want als je het hebt over het realiseren van woonruimte en huizen, dan zit je bij gemeenten. Dus ook in het programma proberen we daar even goed scherp op te zijn, mijnheer Schipper. Die schonegrondverklaring, het is denk ik een belangrijk item, mevrouw Hoek, maar ik denk dat ... Ik heb niet het beeld dat het nou toeneemt. Het is gewoon regulier onderdeel denk ik. Ik denk, als je een bouwlocatie hebt, dat er een bodemonderzoeker komt bepalen, dat die voldoende schoon is. Maar wij doen dat als provincie niet alleen over onze eigen bouwlocaties natuurlijk.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, interruptie.

Mevrouw Hoek: Heel kort, voorzitter. Van de week stond het in de media, een aantal kranten, dat dus dat een zorg, zorgelijk aan het worden is, omdat die vervuilde ondergrond aan het lekken is, om het maar even

zo te zeggen, dus zich vermengt met ondergrondse watervoorzieningen en bovengrondse watervoorzieningen. Het gaat zich mengen met water. Als dat ook toevallig dan nog een gebied is waar men woningen wil gaan bouwen, ik weet niet hoe het met de Rijnenburgerpolder is, maar volgens mij is die ook hartstikke zwaar vervuild.

De voorzitter: Ik hoorde niet echt een vraag, maar een stelling.

Mevrouw Hoek: Het is een signaal. Ik hoop dat u dit dan meeneemt in uw verdere, moet ik het positief zeggen, ontwikkeling van het project.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Hoek. Mijnheer Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen: Voorzitter, een aantal van u krijgt rode vlekken van alle groene bonnetjes, kreeg ik de indruk. Ik denk dat de heer Adriani het eigenlijk heel helder verwoordde. Dit gaat echt over de voortgang van wat in de begrotingen ... En wat onze bijdrage is, wat onze inzet is, wat onze activiteiten zijn. Voor de voortgang op de opgaven buiten waar wij natuurlijk vaak als middenbestuur een radartje zijn in een veel groter netwerk en dat niet in ons eentje kunnen realiseren, daar zijn weer andere ... Er zijn programmamonitor, we hebben ook de monitor omgevingsvisie of omgevingsbeleid die in ontwikkeling is en steeds verder gevuld wordt, die ook juist de ontwikkelingen buiten laten zien. Het is denk ik inderdaad, samenhang die geeft aan wat onze bijdrage, hoe we dat doen, maar ook hoe het buiten gaat. Dus ik erken uw punt. Misschien verder ook iets voor andere commissies en misschien ook wel door te denken wat naar aanleiding van het advies van de commissie Janssen, hoe dat verder een vervolg zou kunnen krijgen. Andere vraag was heel concreet van Volt over participatie, cocreatie in de startnotitie, omgevingsvisie en -verordening opnemen. Het komt er sowieso in terug. We gaan natuurlijk ook nog 9 oktober geloof ik het over startnotitie hebben in een sessie, dus dan hoor ik graag ook uw input en uw ideeën daarbij. Het moet ook behapbaar zijn, zeg ik er wel meteen ook bij, maar het is zeker onderwerp wat daarin aandacht krijgt. Want we vinden het ook zeer belangrijk om dat op een goede manier invulling te geven.

De voorzitter: Mevrouw Ghijssels.

Mevrouw Ghijssels-Kerkhoff: Toch even over mijn tweede punten en de groene bolletjes. Want hoe ... Eigenlijk is het indirect een waarschuwing voor het feit dat je ook zoveel werkprocessen met elkaar kan uitvoeren, dat het de realisatie uiteindelijk in de weg gaat lopen. Dat is waar ik me een beetje zorgen om maak. Dan kan je nog 30 werkprocessen groene bolletjes geven, maar dan werkt het de verkeerde kant op. Hoe ziet u daar tegenaan? Misschien zijn er ook anderen in de zaal, maar dan ga ik naar de tweede, die zich hier ook zorgen om maken. Want het is iets wat ik uit de praktijk in de breedte merk.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen: Dit is denk ik deels een herkenbaar beeld, dat er natuurlijk heel veel verschillende regels zijn van verschillende overheden, belangen die spelen waar inderdaad ook gewoon initiatiefnemers mee te maken hebben. Kijk, wij proberen, en ik denk, die slag hebben we met onze huidige omgevingsverordening echt al een stap ingezet, ook ruimte te bieden voor maatwerk. Dus niet alleen maar te zeggen van, dit mag hier wel en dit mag hier niet. Maar ook te kijken van, dit mag hier wel, als hier en hier op deze manier rekening mee wordt gehouden. Dat is wel echt een beweging denk ik die we met elkaar ingezet hebben. Ook onze huidige verordening is al ook een stuk slanker dan wat daarvoor allemaal was, ook uniformer qua definities. Tegelijk is natuurlijk ook een van de onderwerpen ook vanuit het coalitieakkoord, kunnen we daar met elkaar nog stappen in zetten, als het gaat om onze regelgeving, om dingen eenvoudiger of duidelijker te maken? Dus volgens mij terecht aandachtspunt. Ik denk dat we ook, als we naar de Omgevingsverordening kijken, het verstandig is om daar ook naar te kijken. Tegelijk

onze inwoners ook wel in onze kwaliteiten voldoende te beschermen, want dat is natuurlijk de hele tijd ook het evenwicht wat we daarin zoeken.

De voorzitter: Dan rond ik hiermee de eerste termijn af. Dank u wel voor de beantwoording. Is er iemand die in de tweede termijn het woord wil voeren? En dan gaat het voornamelijk over moties en amendementen die u aan wil kondigen en wil delen met de commissie. Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Met het risico dat ik opnieuw een reactie krijg met, ja, maar dat hebben we toch besloten zo, die groene bolletjes, in de huidige vorm kunnen we er eigenlijk helemaal niks mee. Dus wat mij betreft, of we stoppen daarmee of we laten het zitten. Ik begreep ook dat de Zomernota in ieder geval niet in deze vorm terugkomt. Maar wel de uitdrukkelijke oproep, en ik hoop dat dat ook herkend wordt door de leden van PS, wij als controlerend orgaan hebben het nodig dat we kunnen toetsen, waar is het op gebaseerd? Dat kunnen we in deze huidige vorm niet. Hopelijk komt dat dan in een andere vorm terug waar we dat wel kunnen. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Adriani, een reactie daarop.

De heer Adriani: Ik ben het eigenlijk niet helemaal eens met de heer Travaille, want dit programma staat toevallig heel veel groen, complimenten daarvoor, maar er zijn ook programma's waar heel veel op rood staat. Daar hebben we dus wel degelijk wat aan door te zeggen van, niet alleen halen we onze doelen niet, maar we zijn zelfs niet in staat om onze activiteiten uit te voeren. Volgens mij is dat waar we dan op kunnen sturen bij zo'n document als de Zomernota. Volgens mij hebben we dat ook in voorbereiding bij een andere commissie.

De voorzitter: Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Dat onderstreep ik, dat het belangrijk is om te kunnen sturen op de rode bolletjes. Maar wij zijn niet alleen maar een partij die wil sturen op de signalen van GS. We zijn ook een controlerend orgaan, dat is onze belangrijkste rol. Daarom moeten we eigenlijk altijd terug kunnen voeren, waar is iets op gebaseerd? Dat lukt met het huidige stuk niet. Wij hopen dus op een andere vorm waarin we dat wel kunnen.

De voorzitter: Mijnheer Adriani.

De heer Adriani: Opnieuw toch even een punt daarover. Volgens mij hebben we vertrouwen in het college dat wat zij ons zeggen waar is, totdat we dat vertrouwen opzeggen. Dat is in ieder geval de manier waarop wij die controlerende rol vorm geven.

De voorzitter: Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Ook wij hebben best wel veel vertrouwen in dit college. Maar dat ontslaat ons niet als Statenleden dat wij een controlerende rol hebben. Dus we gaan niet alleen maar achteroverleunen en zeggen, we vertrouwen het college bij alles wat ze zeggen. Dat is niet onze rol, daar zitten we hier niet voor. Daar krijgen we onze vergoeding niet voor. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Travaille. Mijnheer Draisma.

De heer Draisma: Je kan toch voor alles vragen stellen of informatieverzoeken indienen? Dan krijg je dat toch gewoon?

De voorzitter: Dan begrijp ik dat er geen moties of amendementen zijn. Dus vanuit deze commissie zou de Zomernota een hamerstuk kunnen zijn. Wil niet zeggen dat dat zo is. Er zijn nog andere commissies, en niet alleen hier. Maar dan rond ik hem om op die manier af. Dank u wel.

10. SB Bestuursakkoord A(mersfoort) tot Z(eist)

De voorzitter: Agendapunt 10. Er is even een wisseling van de wacht hier naast me. Statenbrief Bestuursakkoord A(mersfoort) tot Z(eist). Dat is het laatste bespreekstuk van vandaag. Daar hebben we ook nog wel de tijd voor. Onder de noemer A tot Z werken diverse overheidspartijen samen aan de afstemming van de ruimtelijke opgave in het gebied van Amersfoort tot Zeist. Al die partners hebben onlangs een bestuursakkoord gesloten en daarin staat de intentie om samen te werken aan opgaven in het gebied, toe te werken naar gezamenlijke gebiedsperspectief en hoe partijen dat willen doen. Doel is een toekomstbestendige en duurzame inrichting van de Utrechtse Heuvelrug tussen Amersfoort en Zeist, met ruimte voor goede, fysieke leefomgeving voor de mens, flora, fauna en op basis van goed functionerende en veerkrachtige bodem- en watersystemen. Een hele mond vol. Binnen dat gebied wordt ruimte geboden aan een nieuwe of vernieuwde woon- en werkgebieden zoals voor Defensie en voor recreatie. Deze Statenbrief is geagendeerd door de volgende fracties, Partij voor de Dieren, Volt en BBB. De agenderende fracties die willen graag met u in gesprek over de effectieve inzet en reikwijdte van het bestuursakkoord, de relatie tot andere bestuursakkoorden en de nieuwe omgevingsvisie voor de provincie Utrecht. Ik geef eerst de agenderende fracties kort het woord voor een toelichting. U heeft natuurlijk ook kunnen lezen op het SIS waarom zij dit met u willen bespreken. Dan kijk ik of de andere fracties nog input hebben. Dan krijgt GS de mogelijkheid om vragen te beantwoorden en dan gaan we over naar de tweede termijn. In de volgorde zoals juist genoemd, Partij voor de Dieren geef ik als eerste het woord.

De heer Travaille: Dank u wel, voorzitter. Wat ons een beetje overviel, was dat hier een bestuursakkoord voor vier gemeenten en inliggende overheden wordt gesloten. Ons bekwam een beetje het gevoel van willekeur. Waarom voor deze vier gemeenten en waarom niet bijvoorbeeld voor Woerden, Montfoort en Oudewater? Die hebben ook heel veel gemeenschappelijk. Zo hebben heel veel gemeenten die iets gemeenschappelijk hebben een aantal opgaven hebben. Waarom specifiek voor deze vier gemeenten, moet er nu een bestuursakkoord komen? En waarom ook terwijl wij als provincie eigenlijk begonnen zijn met het opstellen van een omgevingsvisie waarin dezelfde doelstellingen komen, waarin dezelfde onderwerpen terugkomen? Waarom kan dat niet in samenhang met elkaar worden ontwikkeld? Waarom moet nu eerst in dit jaar nog begonnen worden met het bestuursakkoord, terwijl we ook een omgevingsvisie met diezelfde partijen op opstellen? Het laatste punt wat ons verwondert, is, er zijn zoveel bestuursakkoorden voor dit gebied. Denk aan woondeals, denk aan de omgevingsvisie die op dit moment er ligt, denk aan Hart voor de Heuvelrug. We zien ook dat er geen evaluatie plaatsvindt van eerdere bestuursakkoorden. Hoe kunnen we dan leren van eerdere bestuursakkoorden in wat we in een nieuw bestuursakkoord moeten doen? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Volt, wie kan ik het woord geven? Mijnheer Limmen.

De heer Limmen: Op zich is Volt in principe best positief over het bestuursakkoord. De manier van werken, de aanpak, het ontwerp onderzoek, de integrale afstemming. Wij zien wel graag dat een dergelijke aanpak wordt gerelateerd aan de omgevingsvisie. Verder sluiten wij ons verder aan bij de Partij voor de Dieren met vragen hieromtrent.

De voorzitter: Dank u wel. BBB, wie kan ik het woord geven? Mevrouw Ghijssels.

Mevrouw Ghijssels-Kerkhoff: Heel kort. Sluiten we ons eigenlijk volledig aan bij de heer Travaille. Aanvullend zou ik juist hebben gedacht, als er echt een meerwaarde zou bestaan op het gebied van nog een nieuw bestuursakkoord of een whatever akkoord, dan zou ik daar wel met name de rol van de

Defensie en de besluitvorming daarmee ... Dat zou in mijn ogen meer toegevoegde waarde hebben dan dit akkoord, wat er op zich prima uitziet, maar meer bestuurskundig, misschien niet nodig of verwarrend of te veel is.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er andere partijen die hierop willen reageren? Mijnheer Schaddelee, gaat uw gang.

De heer Schaddelee: Dank, voorzitter. Op zich denk ik begrijpelijk goed uit te leggen dat er een bestuursovereenkomst is, maar misschien ook een beetje doorgaand op de vraag van mevrouw Ghijssels, zijn er wel twee dingen waarvan ik dacht van, dat had ik juist in dat bestuursakkoord verwacht en heb ik er niet in teruggezien en daar ben ik wel nieuwsgierig naar. Zijn er nou afspraken gemaakt in dat bestuursakkoord over zaken als, hoe gaan we om met vervuiling? We hebben die PFAS-vervuiling gehad bij Soesterberg. Dat zou best op meer plekken op dat defensie terrein kunnen spelen. Zijn er afspraken gemaakt over natuur en ecologie? Dus dat is de ene vraag. De andere vraag die ik heb, we hebben het net gehad over wonen, we hebben een behoorlijke woningopgave. Zou het niet een charmante gedachte zijn om ook met Defensie te spreken over de mogelijkheden om op haar terreinen woningen te realiseren voor bewoning door eigen mensen? Dan kom je tot wat meer dubbel ruimtegebruik. Ik kan me voorstellen dat niet iedere locatie daarvoor heel geschikt is. Oefenterreinen moet je misschien niet gebruiken, maar er zijn volgens mij ook heel veel locaties die je daar prima voor kan gebruiken. Dus ik ben benieuwd of dat ook een onderwerp is wat besproken wordt met Defensie. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Kan ik iemand anders nog het woord geven. Mevrouw Van de Vooren.

Mevrouw Van de Vooren: Ik vroeg me eigenlijk alleen af, naar aanleiding van de agendering, want we vinden het een prima bestuursakkoord, maar wanneer is nu eigenlijk de Staten aan zet? En wat me vooral triggerde, was, de PvdA heeft daar een hele goede technische vraag over gesteld van, er liggen weer zo veel ambities en zo veel dingen, hoe worden de keuzes gemaakt, wanneer maken we keuzes? Dan was het antwoord, u wordt geïnformeerd. Dan denk ik, toch zeker bij ruimtelijke trajecten, bij gemeentes komt dat altijd automatisch langs bij een gemeenteraad. Maar wanneer zijn wij als Staten ... Kunnen we hierover meedenken? Ik denk dat het ook mooi in lijn is in de vraag die net gesteld is van, wanneer kan de Staten hierover meepraten? Dat is eigenlijk het enige waar ik benieuwd naar ben.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Adriani.

De heer Adriani: Een beetje in dezelfde lijn, want ik snap heel goed dat hier zo'n bestuursakkoord ligt. Want het is best een spannend gebied waar heel erg veel ambities op elkaar gestapeld worden, niet alles past, dat is ook duidelijk. En tegelijkertijd gaat er zoveel ingeladen worden, dat we dat op alle verschillende kaderstellingen misschien wel niet met elkaar hebben doorgrond op het moment dat we die kaders stelden.

De voorzitter: Mijnheer Adriani, u heeft een interruptie van mijnheer Travaille.

De heer Travaille: U zegt, voor dit gebied is het specifiek nodig omdat er veel ambities zijn en niet alles past. Maar geldt dat niet voor iedere willekeurige combinatie van gemeenten binnen onze provincie?

De voorzitter: Mijnheer Adriani. Uw microfoon.

De heer Adriani: Daar gaat de gedeputeerde zo een antwoord op geven, maar volgens mij is de complexiteit van vraagstukken, mede ook bijvoorbeeld door de rol die Defensie erin speelt, in dit gebied wel weer anders dan in Montfoort, Oudewater. Maar dat moet de gedeputeerde zo maar verder toelichten. Maar u leidt mij af van het punt wat ik wilde maken. Namelijk, ook al kan het zijn dat daaruit

dat ontwerpend onderzoek een gebiedsperspectief komt wat keurig binnen alle kaders past, kan de impact van de keuzes die daar gemaakt zijn wel zodanig groot zijn dat we hier met zijn allen zeggen, dat is wel even slikken. Is het om die reden niet verstandig om, zelfs als alles binnen de kaders past, het gebiedsperspectief in ieder geval hier langs te laten komen voordat het vastgesteld wordt?

De voorzitter: Mijnheer Hossain.

De heer Hossain: Heel kort, voorzitter. Dank u wel. Dank ook voor de beantwoording van de technische vragen. Die was voor een heel groot deel al afdoende. Gigantisch karwei, meer dan tweeduizend zienswijzen. Zijn onze technische vragen eigenlijk niks bij. Wat ons betreft, is het inderdaad belangrijk om verder te bespreken bijvoorbeeld als het PlanMER maar dit najaar komt en we ook een beetje weten wat de voorkeursalternatieven zijn. Er is een enorme druk op het gebied. De heer Adriani zei het al. Dus het is lastig wat Defensie ook vraagt. Maar tegelijkertijd is het wel ook heel belangrijk, we moeten we niet naïef zijn over de rol van Defensie. Dus wat ons betreft, dragen wij ook wel als provincie Utrecht ons steentje bij en schuiven we niet alles af op andere provincies. Dank u.

De voorzitter: Mijnheer Draisma.

De heer Draisma: Op zich positief als gemeenten en initiatiefnemers initiatieven nemen voor hun gebieden. Dus dat mag ... Als dat in Woerden, Oudewater Montfoort, als die gezamenlijk optrekken met een aantal partijen, ook prima. Provincie zit erbij. Bij mij was meer de financiering van een model waarbij Defensie 50 procent bekostigt en de gemeente 5 procent en de provincie ook een klein deel, kreeg ik wel een beetje het gevoel van, kan de provincie niet in de mangel komen tussen Defensie die misschien het op een akkoord heeft met een aantal gemeenten, en komen dan niet een aantal provinciale belangen in de knel? Dus ik voelde eigenlijk wel voor van, voordat er getekend wordt en voordat er echt uitspraken worden gedaan, is het wel goed om dat ook langs de Staten te leiden. Dus ik ga wel met het idee van de heer Adriani mee.

De voorzitter: Dank u wel. mijnheer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, dank. Het werkbezoek destijds heeft mooie inzagen gegeven in de opgaven die er liggen en ook waar de fricties zitten. Dat het gaat schuren, dat lijkt me logisch op die plek met de opgave die er ligt. Volgens mij is het heel mooi ook vanuit Defensie dat het ontwerp, het onderzoek met de gebiedspartijen dusdanig wordt aangepakt dat we zoveel mogelijk die belangen ook in kunnen brengen dat we er ook wat kunnen halen uit de veranderingen die er aanstaande zijn. Dus wat dat betreft, zie ik ook echt wel een win-win in deze samenwerking en het gesloten akkoord daarin. Want voor hetzelfde geld had je een aantal kazernes gehad en dat was het. Met een beetje natuurcompensatie ergens in Noord-Drenthe. We hebben we het over die portie. Dat kan het ook zijn. Dus volgens mij is het een goed initiatief om het op deze manier met elkaar in te richten. Of dat het langs de Staten moet komen, daar ben ik altijd wel van. Maar wat mij betreft, en dan sluit ik me aan bij de VVD, doen we als provincie Utrecht ook onze duit in het zakje als het gaat om de veiligheid van ons land en continent. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Hoek.

Mevrouw Hoek: Dank u, voorzitter. Eigenlijk als onderlegger een beetje hetzelfde van als bij het vorige onderwerp. Heel mooi dat men in dit gebied die twee gemeentes de handen in een geslagen hebben. Alleen, al is het alleen al de verdeelsleutel voor de financiën, wat het allemaal gaat kosten. Dan heb ik het dus eigenlijk, dan komen we weer de verontreiniging daar, de Leusderheide, waar zwaar vervuild, al die Defensie gebieden zijn zwaar vervuild. Ook de Spoorzone Amersfoort is ook zwaar vervuild. Ik heb daar al wat informatie gekregen van de gedeputeerde Bakker, die er helaas op dit moment niet is. Dus dat is best heel complex. Dat is goed dat men dan de handen ineenslaat over een heel groot gebied van. Ik heb het

net niet genoemd, maar in datzelfde ... Mijn tijd is trouwens om. Maar goed, we zijn bijna klaar. Het is het laatste onderwerp. Knip het hier. De gifpluimen. Dat heb ik net niet genoemd. Maar de gifpluimen, dat is ondergronds dat gif zich verspreidt. We weten, sommigen, volgens mij alleen mijnheer Schaddelee, weten we nog wel de gifpluim van Doorn met de chemische stomerij waar de gifpluim twee kilometer verder was in de vijver van de Duitse Keizer. Ik bedoel, het zegt een heleboel mensen misschien niks. Maar ik geef maar aan, gif dat zoekt water en zand op en dat is de transportbaan onder de grond. Dat is hier natuurlijk helemaal met elkaar vermengd. Dus u zal denken, wat houdt mevrouw Hoek zich van 50PLUS zich nou ontzettend met gif bezig, maar dat komt soms ook op je pad. Dat wilde ik gewoon genoemd hebben. We moeten natuurlijk wel de vinger aan de pols houden van hoe het zich verder ontwikkelt, als we daar woningen gaan bouwen, dat het echt wel goed uitgekristalliseerd is met het gif in de ondergrond. Dus dat is mijn vraag dan aan de gedeputeerde van, wat vindt u ervan wat ik allemaal heb gezegd?

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Hoek. Dat was inderdaad ook de tijd. Mijnheer Daniels.

De heer Daniels: Dank u wel, voorzitter. Is er meer ruimte in deze samenwerking mogelijk, nu het UPLG is weggevallen en gaat deze ruimte ook benut worden?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen, heeft u even de tijd nodig of u gaat meteen ...

Gedeputeerde Van Essen: We gaan meteen, we houden de vaar erin, voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang.

Gedeputeerde Van Essen: Misschien even beginnend met de vraag, waarom eigenlijk een bestuursakkoord voor dit gebied? En ik denk een aantal van u zei dat ook al. Defensie heeft grootste plannen in Nederland en zeker ook op de Heuvelrug. Dan zouden we kunnen afwachten tot Defensie hier binnen marcheert, kampementen opslaat en allerlei nieuwe installaties gaat bouwen, of we kunnen denken van, dat heeft nogal wat te doen met wat wij hier zelf ook aan ambities hebben, laten we aan de voorkant het gesprek met elkaar voeren. Wij als college, maar ook de betrokken gemeentes, zijn heel blij dat we met deze bestuursovereenkomst een traject in gang hebben weten te zetten waarbij je dat tweede doet, waarbij je Defensie ook echt aan tafel hebt zitten om te zeggen, wat is dat gebiedsperspectief? Hoe passen die Defensieontwikkelingen waar we, ik denk de heer Van den Dikkenberg zegt dat, dat is natuurlijk, nationale veiligheid, het is gewoon realiteit dat Defensie extra ruimte zoekt in dit land. Dan kunnen we zeggen, dat dat mag alleen maar een Flevoland en Gelderland, maar dat is niet reëel, want wij hebben ook gewoon grote defensieterreinen. Maar goed, naar de aard is natuurlijk ook wel een, ik zei net, de metafoor marcheren, is natuurlijk wel een beetje de ... Het is natuurlijk een ministerie van heldere commandostructuren. Ruimtelijke ordening vraagt ook overleg. Dus ik ben heel blij dat we Defensie ook op deze manier aan tafel hebben gekregen en ook in dit traject, omdat dat gewoon tot betere oplossingen leidt. Het kan betekenen dat sommige dingen die niet passen of misschien goed kunnen gecombineerd worden met andere opgaven, dat speelt hier heel veel. Het is wel echt een bestuursovereenkomst wat meer een procesmatig karakter heeft.

De voorzitter: Interruptie van mijnheer Travaille.

De heer Travaille: U geeft aan, blij dat Defensie aan tafel zit bij een gebiedsproces of in ieder geval een aantal bestuurlijke afweging voor dit gebied. Maar zou dat dan heel anders zijn bij het opstellen van de omgevingsvisie? Dan zou diezelfde partij toch aan diezelfde tafel zitten?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen: Voorzitter, ik denk dat je ... Dat denk ik dat het zeker anders zou zijn. Dat is natuurlijk gewoon een visie die wij als provincie opstellen, en dit is echt een gezamenlijk traject met een gezamenlijk product. Dit voegt natuurlijk ook in in onze omgevingsvisie. In die zin is het qua timing heel goed. Dit is natuurlijk ik denk ook misschien op een aantal punten een slag dieper dan wat in onze omgevingsvisie kan landen qua abstractieniveau. Maar de kern hiervan zou daar natuurlijk wel degelijk ook in terug moeten gaan komen. Dat zie je natuurlijk op een aantal andere ... We hadden twee agendapunten terug over Groot Merwede Rijnenburg. Daar zijn natuurlijk een gebiedsonderzoekers samen met Rijkspartners ook al samen ... Waarom doen we dat daar? Omdat dat nog de grote woningbouwlocatie van Nederland is met mobiliteit en andere opgaven. Dus we doen dat niet alleen hier. Hier doen we het vanwege de grote complexiteit, samenhang, Defensie, water, bodem, natuur, verstedelijking en Amersfoortse kant. Dat is even de reden dat we op deze manier inrichten. Het bestuursakkoord is echt procesmatig. We gaan samen dit traject in. Het is niet zo dat hier allemaal inhoudelijke afspraken over worden gemaakt over ook een aantal onderwerpen die de heer Schaddelee noemde van, maken we afspraken over vervuiling en zo? Dat is iets wat natuurlijk in het vervolg zou kunnen. Dat is ook wat mevrouw Hoek noemt. Maar dit is echt een procesmatig ... Het zijn natuurlijk wel onderwerpen die in die uitwerking een plek kunnen krijgen. Op het moment dat je ergens tot beperkingen geeft, dan kan dat invloed hebben op zo'n gebiedsperspectief. Even kijken, dan kom ik nog bij de vraag van ... Ik denk de relatie met de omgevingsvisie heb ik aangegeven. Dan denk ik dat ik al bij de vraag van GroenLinks en een aantal andere kom, betrokkenheid van de Staten. Wij zullen u sowieso als echt een tussenproduct of een concepteindrapport is dat met u delen. Mocht er echt nieuwe kaderstelling bevatten, stelt u het vast. Maar zoals we het nu voorzien, is dat gewoon via de route van de omgevingsvisie te laten lopen. Want dat is natuurlijk uiteindelijk hetgeen waar u de twee ruimtelijke koers en kaders bepaalt. Dat is denk ik ook ... Dit is een type onderzoek wat daar ook heel logisch input voor geeft. Even kijken. Dat was ook de vraag van de VVD. Dan kom ik nog bij de vraag van, even kijken, de laatste vraag was waarom ... UPLG, die vind ik lastig te beantwoorden of dat hier meer ruimte geeft. Op zich, de doelen van het UPLG staan nog steeds. Wij hopen ook dat we de gebiedsprocessen, die natuurlijk zorgvuldig in gang zijn gezet, kunnen blijven benutten. Dus er kunnen natuurlijk zeker raakvlakken zijn. Maar ik geloof niet dat nu met het wegvallen van het NPLG dit helemaal verandert. Dat geloof ik niet meteen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is dit de afronding van de eerste termijn. In de tweede termijn gaat u vooral met elkaar in gesprek. Ik kijk even rond wie ik daarover het woord kan geven. Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Dank u wel. Ik had eigenlijk nog één onbeantwoord punt uit de eerste termijn, maar als u het goed vindt, verpak ik die gewoon in de tweede. Dat gaat namelijk over evaluatie van bestuursakkoorden. De VVD gaf bij een ander thema vandaag al aan, het is heel belangrijk om af en toe een stap te zetten, fouten te kunnen maken en dat moeten we ook kunnen doen en daar ook van leren om weer te kijken, hoe kunnen we dat gebruiken, die kennis? Dat geldt natuurlijk ook voor bestuursakkoorden. Nou is het situatie dat van A tot Z, de A staat voor Amersfoort en de Z voor Zeist, dan zitten Leusden en Soest er ook nog in, maar voor Soest en voor Zeist, daar hebben natuurlijk een bestuursakkoord liggen, een Hart van de Heuvelrug. Een bestuursakkoord dat sinds 2004 loopt en dat sinds die tijd nog nooit inhoudelijk geëvalueerd is en ook niet bestuurlijk geëvalueerd is. Mijn vraag aan het college zou zijn geweest, zouden we niet moeten leren van evaluaties in het verleden? En mijn vraag aan Provinciale Staten hier zou zijn, zou het niet verstandig zijn om van het lopende bestuursakkoord wat sinds 2004 al bestaat, goede bestuurlijke, inhoudelijke evaluatie te doen, zodat we daarvan kunnen leren, ook richting het bestuursakkoord wat op dit moment dan gesloten is, van A tot Z. Dank u.

De voorzitter: Mijnheer Schaddelee.

De heer Schaddelee: Misschien daar gelijk maar op te reageren. Dat zou natuurlijk heel goed een onderwerp kunnen zijn dat we meegeven aan de Randstedelijke Rekenkamer voor een onderzoek. Die

voeren per jaar een aantal onderzoeken uit en dit kan heel goed zich lenen ook voor een vergelijkend onderzoek met de andere drie Randstadprovincies. Hoe gaan die provincies om met dit soort bestuursakkoorden? Wat zijn de effecten? En met name, wat is de politieke sturing daarop? Want dat dat soms ongemak geeft, en zeker als je kijkt naar de doorlooptijd, dat zie ik ook wel. Dus dat zou mijn suggestie zijn, dat we dat meegeven, zodat we ook een beetje in de keuken van andere provincies kunnen laten kijken hoe dat daar gaat.

De voorzitter: Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Daaruit constateer ik dat u herkent de noodzaak daarvan ook richting bestuursakkoorden die zelfs voor hetzelfde gebied worden opgesteld. De tweede is de vorm. Daarbij zegt u dus, mogelijk Rekenkameronderzoek. Maar die wilde ik even graag uit elkaar trekken. Vinden we het handig om dit te evalueren? En tweede is dan de vorm.

De voorzitter: Mijnheer Schaddelee.

De heer Schaddelee: Voorzitter, die eerste, daar wil ik me niet gelijk in laten meetrekken, want ik snap ook wel weer de argumentatie van het college om het in dit geval wel te doen. Ik snap dat dat misschien wel wat kan schuren met iedere bestuursakkoorden. Het gaat mij met name om het tweede punt. Dus kijken naar, hoe werkt het, hoe evalueren ... En met name, wat is de politieke sturing die we er met elkaar op hebben? Want volgens mij lijkt dat dan uiteindelijk via een U-bocht naar uw eerste punt, namelijk, hoe werkt dat hier dan?

De voorzitter: Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Over het eerste punt. Ik heb me wel een klein beetje laten overtuigen, mede door die situatie met Defensie hier, dat dit een andere situatie is dan mijn eigen voorbeeld Woerden, Montfoort, Oudewater, waar we gelukkig geen defensieterrain hebben, voor zover ik weet. Dus ik de nut en noodzaak van een bestuursakkoord voor deze regio, ik denk dat ik daar toch wel wat enthousiaster over ben dan aan het begin van deze vergadering. Maar inderdaad, laten we dan ook leren van de eerdere bestuursakkoorden die nota bene voor hetzelfde gebied liggen. Daar hoor ik u positief op reageren.

De voorzitter: Mevrouw Ghijsels.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Ik denk ook dat dat goed is, temeer het overlappend is. We moeten voorkomen dat bestuursakkoorden niet effect zijn, want dat lijkt mij het eerste doel daarvan. Specifiek deze ben ik inderdaad wel ... Ik vind het belangrijk dat we daar extra zicht ophouden in verband met de rol van Defensie. Maar er zijn misschien ook, dat is toch een vraag aan GS of misschien technisch, of dat hier het juiste middel voor is of dat dat ergens anders plaatsvindt. Maar het lijkt zo'n autonoom iets wat er toch op een ongrijpbare manier door verschillende akkoorden en omgevingsvisie heen speelt.

De voorzitter: Mijnheer Limmen.

De heer Limmen: Ik wil nogmaals benadrukken dat we als Volt op zich van deze manier van bestuurlijke samenwerking een groot voorstander zijn. We zien ook dat er geanticipeerd wordt op mogelijke problemen die we in een veel later stadium kunnen tegenkomen als die belangenpartijen tegenover elkaar staan. Andere vraag die we eigenlijk hebben, zijn we ook nieuwsgierig naar de partijen, dat als je het over belangenpartijen hebt, we het ook hebben over de bevolking. Als er één niet ... Er is een grote impact op dit plan, op dit bestuursproject, op allerlei aspecten die de bevolking raken. Dus wij vragen ons af in hoeverre gedeputeerde dit meeneemt in de uitvoering van het bestuursakkoord? Wordt niet als dusdanig benoemd.

De voorzitter: Dat was eigenlijk een vraag die meer dan in de eerste termijn paste. Dat begrijpt u wel. Maar hij heeft het vast gehoord. Mijnheer Draisma.

De heer Draisma: Het is wat lastig, want het was mij ook een verduidelijking op de antwoorden van de gedeputeerde. Gedeputeerde zegt van, we gaan dat traject in. Fijn dat dat kan, want we hebben Defensie in ieder geval aan tafel en gebeuren er geen dingen die over ons heen marcheren. Maar hij zei ook van, ik zou het liefst dan ook mee willen geven als input voor de omgevingsvisie, die wij weer als Staten moeten vaststellen. Maar mijn vraag is nog steeds van, wat is de kans dat we dan misschien voor voldongen feiten worden gezet, als we de omgevingsvisie vaststellen? Zit daar een kans in. Of zegt u van, we maken er een open transparant proces van met inwoners en dan komt er uit van, dit en dit zou kunnen. Dit zou een goede input zijn voor de omgevingsvisie en dan is het nog open voor de Staten om daarover te beslissen, om te wegen van, zijn we nog provinciale belangen vergeten, of die moeten we misschien wat anders wegen. Dus daar passen we dan toch de omgevingsvisie net op een wat andere manier op aan dan in dat bestuursakkoord of uit die uitkomst van dat bestuursproces.

De voorzitter: Kan ik uw bijdrage vertalen in van dat u meer sturing wilt hebben over de uitkomsten van het bestuursakkoord en dat u dat dan dus van tevoren wil wegen, voordat u het in de omgevingsvisie ...

De heer Draisma: Nee, geen sturingsvraag vanuit de Staten, maar wel, hoe open en transparant is het proces? Heel goed als de uitkomsten als input kunnen dienen voor de omgevingsvisie die wij gaan vaststellen, maar dan moet dat wel open zijn. Dan moeten we niet straks met voldongen feiten geconfronteerd zijn dat er afspraken zijn gemaakt al met Defensie, zodat we die afwegingen niet meer goed kunnen maken.

De voorzitter: Is er nog iemand anders die een bijdrage heeft in de tweede termijn over dit onderwerp? Mijnheer Daniels.

De heer Daniels: Misschien dat het wel in de documenten stond, maar op wat voor manier wordt eigenlijk als dit haar nut heeft gehad als de samenwerking gedaan is, dat dit weer beëindigd wordt eigenlijk? Maar ik weet niet of daar nog geantwoord op kan worden.

De voorzitter: Nee.

De heer Daniels: Goed. Een overweging.

De voorzitter: Daar ben ik ook gewoon heel duidelijk in. Laten we gewoon de eerste keer dat we bij elkaar zitten, het gewoon proberen. Anders schiet u mijnheer Van Essen maar aan in de lunch of ambtelijk kunt natuurlijk ook altijd vragen stellen. Ik kijk even rond. Niemand meer die een bijdrage heeft voor dit onderwerp? Mijnheer Travaille, gaat uw gang.

De heer Travaille: Als u daarmee dit onderwerp gaat afronden, dat vermoedde ik namelijk, mijn suggestie was, laten we een goede bestuurlijke en inhoudelijke evaluatie doen van bestuursakkoord Hart voor de Heuvelrug. Wij overwegen daarvoor om met een voorstel te komen, ook richting de Staten. Maar ik wilde het hier even genoemd hebben, en dat kan ook altijd bij een ander onderwerp, dit onderwerp staat niet op de Statenvergadering, maar laat me alsjeblieft even weet als fracties ook hoe jullie daarin staan. Hoeft niet nu, kan ook zo meteen of later. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Travaille. Wil iemand daar nog op reageren op dit moment? Mijnheer Limmen.

De heer Limmen: Direct niet hierop, maar ik maakte net de opmerking over de participatie van de burgerbevolking en dat is voor ons wel een essentieel punt, dus wij overwegen daarover ook een initiatief te nemen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan sluit ik af met twee partijen die in ieder geval aangeven misschien aan dit onderwerp vervolgstappen te gaan verbinden, op wat voor manier dan ook, en dat zij graag andere partijen horen wat de mening daarover is. Ik denk dat u het initiatief zelf zal moeten nemen om even de rest op te zoeken. Dat kan namelijk momenteel niet meer in verband in deze commissie. De tussentijdse bevindingen van het ontwerp en onderzoek zullen het einde van dit jaar met u worden gedeeld door in ieder geval het college. Dat is dan ook een aanleiding om mogelijk weer iets te agenderen of het met elkaar erover te hebben. Dan sluit ik dit onderwerp af.

Sluiting

11. Sluiting

De voorzitter: Dan zijn we nu bij de sluiting van deze vergadering. Ik wil u allemaal hartelijk bedanken, want kijk eens naar de klok. Wat hebben we dat toch allemaal netjes gedaan. Echt fantastisch. Heel erg bedankt voor de flexibele houding voor deze eerste nieuwe werkwijze in de praktijk.